

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
JUHÁSZ GYULA PEDAGÓGUSKÉPZŐ KAR
TANÍTÓ- ÉS ÓVÓKÉPZŐ INTÉZET
Óvóképző Szakcsoport

Drámajátékba integrált matematikai nevelés az óvodában

Témavezető:

Dr. Pintér Klára

főiskolai docens

Készítette:

Vida Éva

óvodapedagógia

BA 3. évfolyam

Tartalomjegyzék

1. Témaválasztás indoklása	3
2. Matematika.....	5
2.1 Matematika-foglalkozások az óvodában	5
2.1.1 Helye a nevelési folyamatban	5
2.1.2 Matematikai nevelés feladata	6
2.1.3 Az óvodai matematikai nevelés sajátos elvei	7
2.1.4 Fejlesztés tartalma.....	8
2.2 Természetes szám fogalmának kialakulása	9
2.2.1 A kétféle tartalom épülésének legfőbb lépései táblázat formájában.....	10
2.2.2 Részletesen a természetes szám fogalmának kialakulásáról	11
3. Drámapedagógia	14
3.1 Dráma, drámapedagógia fogalma	14
3.2 Tervezés folyamata	15
3.3 Dramatizálás hatásai	16
3.4 Drámajáték fő alkalmazási területei	16
4. Óvodai programba integrálás.....	18
4.1 Drámajátékba integrált matematikai bevezető játékok megtervezése	18
4.2 Helyi Óvodai Program áttekintése	18
5. Mesék és dramatizálásuk.....	20
5.1 1.MESE: A három nyulacska	21
5.1.1 Tervezete	22
5.1.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei	25
5.1.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás.....	26
5.2 2.MESE: Gyűjtögető vakondok.....	27
5.2.1 Tervezete	28
5.2.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei	30
5.2.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei- kognitív szerepvállalás.....	31
5.3 3.MESE: Muki maki süti gyára	32
5.3.1 Tervezete	33
5.3.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei	36
5.3.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás.....	36
5.4 4.MESE: A három próbatétel	37
5.4.1 Tervezete	39
5.4.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei	40
5.4.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás.....	41
5.5 5.MESE: A nagy kaland.....	42
5.5.1 Tervezete	43
5.5.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei	45
5.5.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás.....	46
6 . Összegzés	48
7. Bibliográfia.....	50

1. Témaválasztás indoklása

Óvodai gyakorlatom és korábban iskolaéveim alatt megtapasztalhattam, hogy a pedagógusok milyen nagy hatással vannak a gyermekekre, mennyire fontos az óvodapedagógus szerepe a gyermekek fejlődésére. Ezért választottam hivatásul az óvodapedagógusi pályát. Az óvodai lét az egyik legmeghatározóbb időszak a gyermekek életében. Mind a személyiségformálásban, mind az iskolai évekre való felkészülésben nagy jelentősége van. Olyan alapokat kaphatnak a gyermekek a megfelelő óvodai nevelés során, amelyek lehetővé teszik, hogy könnyebben vegyék az iskolai akadályokat. Az óvodapedagógus szerepe nagyon fontos. Egyrészt személyiségével, példamutatásával, másrészt a tevékenykedtetés és a közös játék során fejleszti a gyermekeket.

Mindezt felismerve dolgozatom témájaként fontos területet, az óvodai matematikai nevelés vizsgálatát választottam. Kutatásom során a matematika korai játékos alapozásának lehetőségeit, emellett fontosságát, feladatát, elveit gyűjtöttem össze szakirodalmak alapján, melyet ezután átültettem a gyakorlatba. Az óvodában a direkt matematikai feladatok megoldása korai, így az óvodai matematikai nevelésben - és minden egyéb területen is - a tevékenykedtetést, a játékos problémahelyzetek alakítását, a helyes motiváció megválasztását tartom a legfontosabbnak.

A matematikai nevelést sokszor el is hanyagolják a többi tevékenységgel szemben, még a környezet tevékeny megismerésében sem kap megfelelő hangsúlyt. Kutatómunkám kezdetekor elhatároztam, hogy az óvodai életbe ezekkel a játékos módszerekkel szeretném bevinni a matematikai nevelést, szeretném bebizonyítani, hogy a matematikai nevelés is lehet a gyermekeknek játék és szórakozás.

Ahhoz, hogy ezt elérjem, úgy gondolom, hogy újításokra van szükség. Ezért a dolgozatomban a drámajátékba integrált matematikai nevelés lehetőségét vizsgálom. A drámajáték jótékony hatásait, megannyi lehetőségét szeretném kihasználni az önfeledt és egyben fejlesztő jellegű matematikai játékok tervezéséhez.

A következő hipotéziseket állítottam fel:

1. Drámajáték, dramatizálás segítségével lehet az óvodában matematikai fejlesztést végezni.
2. Differenciálás segítségével sikeres lehet ez a módszer a kiscsoportosok (3-4 évesek) fejlesztésére is.

3. Minden tevékenység megvalósítható frontális dramatizálással.

A dolgozatomban először különböző szakirodalmak segítségével egységes, a két területet – matematikai nevelést és drámajátékot – összefogó, a témámhoz kapcsolódó szakirodalmi háttérrel foglaltam össze.

Ezután az elméleti rész alapján, különböző problémahelyzetet tartalmazó meséket írtam, melyeknek megoldásában segítenek a matematikai ismeretek. Ezekhez a mesékhez eszközöket készítettem, majd a megfelelő tervezés, eszközkészítés után dramatizáltam, megvalósítottam. A megvalósításokról videó készült, amelyeket elemeztem. A fő célom, hogy a gyermekek önkéntesen vegyenek részt ezeken a matematikai tartalmú dramatizálásokon, tevékenyen, jó kedvvel, játékosság által fejlődjenek. Vizsgálom a gyermekek kognitív szerepvállalását, a problémahelyzet megoldásának módját, érzelmi hozzáállását.

2. Matematika

2.1 Matematika-foglalkozások az óvodában

2.1.1 Helye a nevelési folyamatban

A matematikai foglalkozások helyének változását nyomon követhetjük az óvodai programokban. Az óvodai nevelés programjában 1989-ben a következőképpen fogalmazzák meg:

„A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A matematikai megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent a gyerekek számára, ezzel hozzájárul a gyerekek motiváltságához azoknak a szépségeknek és érdekességeknek a felismerésével, amelyek a matematikai összefüggésekben, egy probléma megoldásában, az igazság megtalálásában rejlenek. A matematikai jellegű tevékenységek útján is fejlődik a gyerekek közösségi érzése... a munka megbecsülése, szeretete, a gyerekek önismerete, önbizalma, akaratereje. Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége. Az eredményes matematikai nevelés hatására a gyerekek egyre szívesebben vesznek részt matematikai jellegű tevékenységekben, előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, tudnak kapcsolatot teremteni társaikkal és a felnőttel, növekszik türelmük önmagukkal és társaikkal szemben, kitartóbbakká válnak játékukban, munkájukban, nő figyelmük tartóssága, erősödik akaratuk, önfegyelmük. Szoros a kapcsolat a matematikai nevelés és a nevelés többi területe között.” (*Az óvodai nevelés programja 1989:224*)

1999. szeptember 1-je óta a matematikai nevelést törvényerejű rendeletben határozták meg az Óvodai nevelés országos alapprogramjában. A 2012-es Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint is a matematikai nevelés „A külső világ tevékeny megismerése” keretein belül zajlik. Így „a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és a tágabb természeti- emberi- és tárgyi környezet formái, mennyiségi viszonyairól. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut... felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete” (*Óvodai nevelés országos alapprogramja 2012*). Napjainkban a matematikai foglalkozásokat – a korábbi évektől eltérően- be kell építeni a környezeti nevelési témákba.

Több szakirodalomban olvashatunk a matematikai nevelés helyéről, szerepéről és sajátosságairól. Zsámboki Károlyné a következőket írta le: „a gyerekeknek az őket körülvevő közvetlen és tágabb világ számukra is problémát jelentő helyzeteivel kell megismerkedniük, azokat megoldaniuk. Az óvodás gyermekeknek még nem a matematika tudományára van szükségük, hanem környezetük aktív megismerésére, ami a fellépő izgalmas problémák megoldására készíteti őket.”

2.1.2 Matematikai nevelés feladata

A matematikai nevelés feladatát már az 1971-es Az óvodai nevelés programja is tartalmazza. Itt még önálló foglalkozásként, főként oktató célzattal került az óvodai nevelésbe a matematika.

Leírta az óvónő feladatát, melynek középpontjában a gyermek érdeklődésének felkeltése és kielégítése állt. Világosan észlelhető, alapvető matematikai összefüggések, azonosságok, különbségek, változások felismertetése a célja, így gazdagítva a gyermek matematikai tapasztalatait, amelyek a későbbi matematikai ismereteikhez alapul szolgálhatnak. Emellett feladata, hogy fejlessze a gyermekek logikus gondolkodását, probléma felismerő és megoldó képességét. Mindezek által járul hozzá az óvodai nevelés a világ megismeréséhez.

Az 1981-es óvodapedagógus tanoncoknak írt módszertan tankönyvben pontokba szedték a matematikai nevelés feladatait. Ezek a mai óvodai nevelés szempontjából is fontosak. Ezek a pontok a következők:

A gyerekek matematikai érdeklődésének fejlesztése. Ennek lehetséges módja, ha jó játékká tesszük a matematikai feladatmegoldást, emellett építünk a problémahelyzetekben rejlő motiváló hatásra, mert ezek felébresztik a gyerekek kíváncsiságát. Lehetővé kell tenni a gyerek számára a sikeres feladatmegoldást, mert a sikerélmény hozzájárul az érdeklődés tartósabbá válásához. Fontos, hogy biztosítsuk a foglalkozások nyugodt, derűs, felszabadult légkörét, minden gyerek aktivitását.

Matematikai ismeretek szerzéséhez tartoznak a matematikai tények, matematikai és nem matematikai összefüggések, kapcsolatok és a matematikai műveletek ismerete, tevékenységek végzése. Az ismeretek alapja a tapasztalat. A tapasztalatok pedig érzékszervi, mozgásos és gondolati élmények.

A gondolkodás, az értelmi képességek fejlesztése: A gondolkodás a cselekvésből fejlődik ki és az óvodáskorban leginkább a cselekvésben fejeződik ki. Ez a többi megismerési folyamatra épül. A matematikai foglalkozások során több területet fejleszthetünk. Az észlelést, érzékelést például a tulajdonságok megfigyelése által tudjuk fejleszteni. A megfigyelés fejlesztése szándékos észlelés kialakításával történik, mivel a gyermekek tudják figyelmüket szándékosan meghatározott dolgokra irányítani. Emlékezet fejlesztésekor, a gyermekek tevékenységek közben rögzítenek különböző dolgokat, pl.: eszközöket, azok elhelyezkedését, stb. A képzelet fejlesztése is lehetséges, ha sokszor adunk lehetőséget problémákkal való foglalkozásra, azok önálló megoldására. A legösszetettebb a gondolkodás fejlesztése, ahol olyan problémahelyzetek generálása a cél, amit a gyermek meg tud oldani, de gondolkodnia kell hozzá.

Előkészítés az iskolára, aminek fontos feladatai az óvodapedagógus számára az előírt ismeretek átadása, a pozitív viszony kialakítása a matematikával, emellett az önálló feladatmegoldás képessége, pontosság, kitartás megalapozása. Fontos, hogy megismerjenek néhány matematikai művelet játékos, tevékeny elvégzési módját és tudjanak a rendelkezésükre álló eszközökkel bánni. Az óvodai matematika foglalkozások feladatainak megoldása az alapja annak, hogy a gyerekek az iskolai matematikatanulásra felkészüljenek.

A gyerekek személyiségének fejlesztése is feladata a matematikai nevelésnek. Kiemelt területek az önállóság, a kifejezőkészség fejlesztése, a valóság objektív megismertetése, a felfedezés, tudás örömeinek biztosítása. *(Báron, Daróczy, C. Neményi, Varga, Zsáky 1981)*

Az óvodapedagógus feladata a fejlődés és nevelés optimális feltételeinek biztosítása.

2.1.3 Az óvodai matematikai nevelés sajátos elvei

Az ismeretszerzés motiváltsága: A gyerekek különböző belső és külső késztetések hatására szívesen, érdeklődve vesznek részt a foglalkozáson. Legfőbb motiváló tényezők a gyermekek érdeklődése, kíváncsisága, játékos feladatok, változatos tevékenységek használata. Emellett motiválja a gyermeket, ha a feladatot sikeresen, tevékenyen megoldhatja. A motiváció szempontjából elengedhetetlenek a szép, célszerű eszközök és a foglalkozás jó légköre.

A tudatosság és aktivitás elve: A tudatosság az óvodapedagógusra vonatkozik. A gyerek aktivitása hassa át az egész tevékenységüket, cselekvésüket, gondolkodásukat egyaránt. Ennek érdekében engedjük önállóan tevékenykedni a gyermekeket, emellett sokoldalú

tapasztalatszerzést biztosítsunk nekik. Fontos, hogy játékos helyzetekben, eszközökkel oldják meg a problémahelyzeteket és az óvodapedagógus ne főszereplője legyen a foglalkozásnak, hanem a gyerekek tevékenységének tudatos, tapintatos irányítója.

A szemléletesség elvén azt értjük, hogy minden problémahelyzetnek világosnak és áttekinthetőnek kell lennie a gyermek számára.

Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételekor kiemeljük a különböző életkori sajátosságokat (önállóság, tevékenységvágy, kíváncsiság, érdeklődés, a gondolkodás sajátosságai szempontjából), emellett lényeges a gyermeki gondolkodás fejlődési sajátosságainak ismerete is. Ilyenkor a szemléletes- cselekvő gondolkodását figyelembe véve a feladatok megoldását konkrét tárgyi, manipulatív tevékenység formájában szervezzük meg. A szemléletes- képszerű gondolkodás szintjén a gyerekek képessé válnak arra, hogy a tárgyakat helyettesítő jelzésekkel, tárgyképekkel, hangok, mozgások segítségével oldják meg a problémahelyzetet. A nyelvi gondolkodás szintjén pedig egyes feladatokat szóban, fejben is meg tudnak oldani a gyerekek tárgyak jelenléte nélkül is. A hasonló korú gyermekek fejlődésében így a különböző szintek megjelenésében nagy eltérések figyelhetők meg. Így fontos, hogy az egyéni sajátosságokat figyelembe vegyük (differenciálás), mind életkor, mind fejlettség szempontjából.

Koncentráció (komplexitás) elve szerint vegyük számba, hogy más foglalkozásokon milyen ismereteket szerzett a gyermek, amik a matematikai foglalkozáshoz is kapcsolódhatnak. *(Báron, Daróczy, C. Neményi, Varga, Zsáky 1981)*

2.1.4 Fejlesztés tartalma

Az óvodai matematikai nevelésnek a fejlesztési tartalmát több szakirodalomban is taglalják. Az alap feltevések egyeznek, részletességükben található eltérés, emellett a változó óvodai nevelési törvényekhez megfelelően alkalmazkodó különböző korok szakirodalmaiban kisebb eltérések figyelhetők meg a folyamatok leírásában.

Az 1989-es Óvodai nevelés programjában életkorra lebontva taglalják a fejlesztési tartalom felosztását, ami még ma is érvényes.

A fejlesztés tartalma 3-4 éves korban még csak az előkészítés fázisában áll. Az 1981-es óvodapedagógus tanoncoknak írt módszertan tankönyvben erre az időszakra a matematikai anyag módszertani feldolgozásának első egységét a bevezető játékok, tevékenységet tekinti.

Ezek a matematikai ismeretszerzés folyamatába vezetik be a gyerekeket és előkészítik azoknak a fogalmaknak, összefüggéseknek a kialakulását, problémáknak a meglátását, amelyekre majd a matematikai nevelés épül. Ilyenek az érzékelést fejlesztő játékok és az osztályozás (szétválogatás), rendezés.

4-5 éves korban megjelennek az összehasonlítás tevékenységei (szétválogatás, sorbarendeázés, összehasonlítás szavakkal), a számfogalom előkészítése (mennyiségek összemérése, halmazok elemszámának összemérése) és tapasztalatok szerzése a geometria körében (építések, mozaik, stb.).

5-6-7 éves korban ezek elmélyítése az óvodapedagógusok feladata. Itt már a tárgyak, halmazok, személyek összehasonlítása történik szabadon és adott tulajdonság szerint. A számfogalom előkészítése után a számfogalom alapozására kerül sor ebben az életkorban. A mennyiségek összemérése közvetlenül, közvetetten történik, halmazok összemérése párosítással közvetlenül és közvetítéssel történik és a sorba rendezett elemek helyének felismerése a sorban is fontos feladattá válik. Emellett fontos a tapasztalás a darabszám változásáról. Geometriai tapasztalatok szerzése az építéssel, síkbeli alkotásokkal szabadon, építés feltétel megadásával, geometriai tulajdonságok felismerésével történik, emellett fontosak a tükörrel végzett tevékenységek és tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban. *(Az óvodai nevelés programja 1989)*

2.2 Természetes szám fogalmának kialakulása

Dolgozatomban részletesen a természetes szám fogalmának kialakulását vizsgálom, melynek alapozását mesén és drámapedagógiai módszerek alkalmazásán keresztül szeretném elvégezni. Ahhoz, hogy ezt megfelelő precizitással tudjam végezni, a természetes szám fogalmának kialakulását több szakirodalom segítségével tekintetem át. C. Neményi Eszter – A természetes szám fogalmának kialakítása című könyvét vettem áttekintésem alapjául, amiben leírtakat számos más szakirodalom támasztott alá (Báron László, Daróczy Erzsébet, C. Neményi Eszter, dr Varga Gábor, Zsáky István - Az óvodai foglalkozások módszertana az óvónői szakközépiskola III. osztálya számára; Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes- Gyermeklélektan; Perlai Rezsőné – A matematikai foglalkozások módszertana; Perlai Rezsőné – Matematikai nevelés- gondolkodásfejlesztés az óvodában; Porkolábné dr. Balogh Katalin- Komplex prevenciós óvodai program – Kudarc nélkül az iskolában; Zsámboki Károlyné – Bence világot tanul – Óvodások matematikája; Zsámboki Károlyné – Óvodai

matematikai nevelés –Módszertani javaslatok az ONAP-hoz; Óvodai nevelés országos alapprogramja)

A fogalomépítés legfőbb tartalmi összetevői:

- a valóság és a szám kapcsolata
- a számok írása, olvasása, számrendszeres alakjuk
- számok nagysága
- a számok sokféle „neve”
- számtulajdonságok, számkapcsolatok

Az óvodában a számfogalom építés előkészítése, alapozása történik, aminek hiányában a gyerekeknek komoly nehézségekkel kell szembenéznük az iskolában. A természetes szám fogalma lényegében két tapasztalati bázison épül, ezek a darabszám és a mérőszám-tartalom. Ezek egymás mellett fejlődnek külön, majd összefonódnak.

2.2.1 A kétféle tartalom épülésének legfőbb lépései táblázat formájában (C. Neményi 1997:5-7) :

Darabszám	Mérőszám
1. <i>Érzékszervi benyomások, összehasonlítások a következő viszonylatokról, nagy különbségek esetén:</i>	
• több, kevesebb	• magasabb, alacsonyabb • hosszabb, rövidebb • szélesebb, keskenyebb • vastagabb, vékonyabb • nehezebb, könnyebb • több, kevesebb folyadék fér bele • rövidebb, hosszabb ideig tart • nagyobb, kisebb területű, stb.
Olyan helyzetek átélése, amelyben az ilyen viszonyok fontossá válnak.	
2. <i>Objektív összemérés közvetlenül, kis különbség, egyenlőség esetén</i>	
• kölcsönös egyértelmű megfeleltetés (párosítás) • több, kevesebb, ugyanannyi	• összemérések • magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas • hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú • nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz, stb.
A becslésszerű, érzékszervi döntés bizonyos helyzetekben lehetetlenné válik, ezért „objektív” módszert és eszközt alakítunk a fenti viszonyok megítélésére. Ebben a szakaszban tartalmat kapnak az ugyanannyi kifejezések	

3. Összemérés közvetítővel	
párosítás közvetítéssel (kavics, mondóka, számlálás) Egyes helyzetekben nem lehetséges a közvetlen összehasonlítás	összemérés közvetítéssel (zsineg, szalag)
4. <i>kis számok megragadása „összkép” alapján</i> A 2,3,4,5,1,6 számok, mint ekvivalens halmazok közös meghatározó tulajdonsága	
5. <i>Számok, mint számlálás eredménye</i>	<i>és mint az egységgel való mérés eredménye</i>

2.2.2 Részletesen a természetes szám fogalmának kialakulásáról

1. Érzékszervi benyomások, összehasonlítások a következő viszonylatokról, nagy különbségek esetén:

A mennyiségfogalom előkészítése:

A hosszúság jellegű mennyiségek (magasság, hosszúság, szélesség, mélység, vastagság, körméret): A magasság tartalma a legkönnyebben felfogható. Magas- alacsony megtapasztalásaként a gyermek testének, izomzatának mozgásával éli meg a magasságot. A nagymozgás összekapcsolódik a látással, finomabb mozgásokkal. Magasabb- alacsonyabb megtapasztalása esetén két tárgy magasságának szóbeli összehasonlítása történik. A hosszabb, rövidebb, szélesebb, keskenyebb, vastagabb, vékonyabb, mélyebb, sekélyebb fogalmak érzékszervi tapasztalása is mozgáshoz köthető. Emellett fontosak a tapasztalatok az űrtartalomról (pl.: folyadék, étel mennyisége, hallás alapján a víz csobogásának ideje, melyik lehet a több, látás alapján ugyanolyan két pohárban víz, melyik lehet a több, a keskenyebb vízfolyást át tudjuk ugrani, a szélesebbet nem, stb)

Tapasztalatok a **több, kevesebb viszonyról**: fontos, hogy a gyermeknek a személyes érdeke megjelenjen a problémahelyzet megoldásában. Ha a két tál cukor közül kiválaszthatja, hogy melyik legyen az övé, akkor a többet fogja választani. Ezután meg is kérdezhetjük tőle, hogy mért azt választotta, általában a válaszban ez meg is jelenik, vagyis hogy abban van a több cukorka.

2. Objektív összemérés közvetlenül, kis különbségek, egyenlőség esetén:

Az összemérés igénye akkor merül fel, ha már érzékszervvel nem tud dönteni a kisgyerek. Összemérés történhet magasság szerint, hosszúság szerint (ha kicsi az eltérés), tömeg szerint (kétkarú mérleggel), űrtartalmak összemérésekor áttöltés alapján, „nem fér bele”, vagy

„belefér” alapján, fontos, hogy a gyerekek maguk is tölthetessenek. Időtartamok összemérése különböző játékok alapján, pl.: ki csinálta meg hamarabb. Területek összemérése történhet egymásra fektetéssel, ha az alakjuk egyforma, de ha nem egyforma, akkor az egyiket feldaraboljuk kisebbekre és azzal fedjük le a másikat.

Az összemérés szerepe, hogy pontosítjuk a „magasabb- alacsonyabb”, stb. fogalmakat, kialakítjuk az egyenlőség fogalmát.

Itt is fontos a „több- kevesebb” viszony megítélése, kölcsönösen egyértelmű megfeleltetéssel (párosítással). Párosítással az „ugyanannyi” kapcsolat felfedezése (erre épül a természetes számfogalomnak az a tartalma, amelyeket kardinális számnak nevezünk). Fontos az ugyanannyi fogalmának rögzítése. Ha tudja, hogy két dolog ugyanannyi, de visszafordítva már nem ismeri fel, akkor még nem alakult ki a fogalomértés. Tehát ha terítésnél tudja, hogy annyi villát rakott, mint amennyi gyerek van (vagyis hogy mindenkinek legyen), de azt már nem is meri fel, hogy annyi gyerek van, mint amennyi villa az asztalon, akkor még nem alakult ki a fogalomértés. Az „ugyanannyi” fogalom az alapja a számfogalomnak.

Emellett a mérőszám fogalom alapját is a mennyiségek egyenlősége jelenti, az „ugyanannyi” és „ugyanakkora”. Jellemzője az állandósága és a megmaradása, közvetítődése (pl.: ha kevesebb alma van, mint körte és kevesebb körte van, mint barack, akkor kevesebb alma van, mint barack).

3. Összemérés közvetítővel

Az „ugyanannyi” és az „ugyanakkora” kapcsolatok tranzitív tulajdonsága, közvetítődése biztosítja, hogy „közvetítő halmaz”, „közvetítő mennyiség” segítségével is elvégezhető két halmaz elemei közt a kölcsönösen egyértelmű megfeleltetés, két mennyiség között az összemérés.

Hosszúságok összemérése közvetítéssel, zsinag használatával történik (szalag, papírcsík). Területek összemérése közvetítéssel egymásra fektetéssel történik, emellett átmásolással lapra, majd ennek kivágása és ezek összehasonlítása (közvetítő eszköz a papír). Úrtartalmak összemérése közvetítéssel akkor valósulhat meg, ha ugyanabba az edénybe öntünk vizet, vagy két ugyanolyan alakúba és méretűbe, így könnyítve az összemérést.

Halmazok elemeinek darabszámának összehasonlítása, a halmazok kölcsönösen egyértelmű megfeleltetésére: több-kevesebb-ugyanannyi kapcsolatok megítélésére is használunk közvetítést. Ehhez alkalmazhatunk közvetítő mondókákat, különböző tárgyakat. A számlálás,

mint mondókázás (Ecc-pecc) is megjelenik. Fontos minden szó, fontos a szavak sorrendje, fontos, hogy minden szó egy-egy tárgyhoz, dologhoz kapcsolódjon (ott vannak többen, ahol tovább jutunk a mondókával).

4. Kis számok megragadása összkép alapján

Látással egyszerre fogjuk át a kis halmazok számosságát - hallással, mozgással, számlálással, időben egymás után kerülnek sorra az elemek.

Fontos, hogy számlálás nélkül is legyen sok élményük a gyerekeknek kisebb számokról:

- statikusan (rögzített elrendezésben)
- dinamikusán (változás után)

5. Számlálás, egységgel való mérés

A számlálással összességek elemszámát, vagy sorba rendezett elemek valamelyikének sorszámát állapítjuk meg. A számlálás akkor válik szükségessé, amikor már olyan sok az elem, hogy nem tudjuk ránézésre átlátni a számukat. A számlálást végezhetjük megszámlálással (pl.: amikor a gyermek kíváncsi, hogy hány ujja van, akkor megszámlálja) és kiszámlálással, leszámlálással (pl.: naposi teendőknél amikor megterít a gyerek tudja, hogy hányan ülnek az asztalnál, ilyenkor leszámol annyi tányért, evőeszközt, amennyi kell).

Az egységgel való mérés során valamely mennyiség nagyságáról megállapítjuk, hogy az egységül választott mennyiségnek ez hányszorosa. Ez történhet megméréssel és kiméréssel. A tapasztalati egységek is sokfélék lehetnek. Választhatjuk egységnek a lépést, a tenyér méretét, emellett mérhetünk hosszát rudak nagyságának egységül vételével. Űrtartalom mérésekor egységnek vehetjük a pohár űrtartalmát, pl. ha egy kancsó űrtartalmára vagyunk kíváncsiak, kiszámolhatjuk, hogy hány pohár víz fér bele. (C. Neményi 1997)

3. Drámapedagógia

3.1 Dráma, drámapedagógia fogalma

Drámajátéknak nevezünk minden olyan játékos emberi megnyilvánulást, melyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetők föl.

„A dramatikus folyamat kifejezési formája a megjelenítés, az utánzás. A megjelenítési módja a földézett, vagy éppen megnyilvánuló társas kölcsönhatás, az interakció. Az eszköze az emberi és zenei hang, az adott nyelv, a test, a tér és az idő. Tartószervezete a szervezett emberi cselekvés. Nevelési célja az egész személyiség- az értelem és érzelem, a fizikum, a jellem – harmonikus és differenciált fejlesztése.” (Gabnai 1999 2008:9)

„A drámapedagógia szóban a „dráma” szó görög eredetű, jelentése tenni, cselekedni. Pedagógiai jelentése komplex fogalom, egyrészt a nevelés elmélete, másrészt a nevelés megvalósulása jelölésére szolgál. A drámapedagógia Európa-szerte elismert és használt gyermekfoglalkoztatási módszer.” (Demeter Lázár 2008:15)

„Magyarországon meghonosodott drámapedagógia fogalma: az a művészetpedagógiai tevékenység, melynek alkalmával a dráma és a színház eszközrendszerének segítségével, folyamatos együttlét során nevelünk gyermekeket, felnőtteket. Ebben a tevékenységben nem a létrejövő produkció az első, hanem maga a nevelés folyamata, az együttlét, a közös élmény, a játék. A drámapedagógia a XX. századi személyiségközpontú reformpedagógiák egyike. A játék mindig önkéntes, örömszerző és öncélú.” (Demeter Lázár 2008:15)

Neelands (1994) által leírt dráma-megközelítési mód:

A drámának egyértelműen gyermekközpontúnak kell lennie (azaz a meglévő nyelvi szintet, tapasztalatokat, motivációkat és érdeklődést kell figyelembe vennie). A drámán keresztül létrejövő ismeretszerzés azonban a pedagógusi beavatkozás formájától függ, hiszen ennek célja éppen az, hogy a gyermek meglévő játékélményéhez, valamint személyközi kapcsolataihoz és megjelenítő tevékenységéhez új modelleket adjon, ezzel a megismerés addig ismeretlen útjait kínálja fel.

„A dráma (a nevelési összefüggésrendszerben) elsősorban nem a színházi mesterségekhez kötődő készségek átadására, hanem a képzeletbeli közegben létrejövő tapasztalat befolyásolására koncentrál. A képzeletbeli helyzetben belül létrejövő tapasztalatot (melynek a

színház és a szabályjátékok konvenciói szabnak keretet) olyan közegnek véljük, mely a gyerekek számára különösen alkalmas arra, hogy különböző ötleteket, gondolatokat, értékeket, szerepeket és nyelvi megformálási lehetőségeket cselekvésben (azaz olyan helyzetben, ahogy az a valóságban is megjelenne) kipróbáljanak. A dráma tehát sokkal inkább a tapasztalatot szerző, semmint az előadói szerepben lévő gyermekre figyel.” (Neelands 1994:13)

3.2 Tervezés folyamata

A dráma a gyerekek már meglévő tapasztalatait, valamint képzelőerejét használja ki ismeretlen (vagy új) tapasztalatok megszerzése érdekében. A drámát úgy kell megtervezni, hogy az a résztvevőknek új ismereteket biztosítson. A képzeletbeli természete ellenére a drámának valóságnak kell tünnie.

A „mintha” módon végzett munka lehetőséget ad arra, hogy a résztvevők alakítsák a csoport dinamikáját is (pl.: visszahúzódó ember domináns szerepet kapjon, a vezetők passzívak legyenek, a csendesek szóhoz jussanak, az ügyesek problémákkal szembesüljenek).

Az ismeretszerzés szempontjából a dráma legfőbb célja a változás előidézése. A dráma hatására számos területen következhet be változás:

- változás a megértésben
- attitűd megváltozása
- a szerepjátékra vonatkozó elvárások megváltozása
- változás a szociális viselkedés terén
- a nyelvi tapasztalatok megváltozása
- mások szükségleteinek és szándékainak fel- és elismeréseiben bekövetkező változás

A drámajáték tervezésének szakaszai:

1. szakasz: Csoport, cél, tágabb téma és a tágabb témán belül fókusz meghatározása.
2. szakasz: A drámai kontextus felállítása, az idő, helyszín, személyek, viszonyok, problémák kiválasztása, feltárása.
3. szakasz: A drámai kontextus keretének kitalálása. Itt a drámai kontextusba lépés formáját határozzuk meg. Emellett azt, hogy milyen nézőpontból vizsgáljuk a drámai

kontextust. A harmadik eleme pedig, hogy milyen feszültséget (problémahelyzetet) teremtsünk, mi legyen a motiváló erő. *(Neelands 1994)*

3.3 Dramatizálás hatásai

Dramatizáláskor a gyermek saját, vagy irodalmi élményeit játssza el kötetlen módon. Ennek akkor van fejlesztő hatása, ha a dramatizálás tartalma érzelmileg megragadja, hat a gyermekre. Ezek mozgáson, látványon, beszéden alapulnak. A felelevenített élmények kapcsán fejlődik a gyerekek emlékezete, kreativitása. Játék közben pedig fejlődik szervezőképességük, alkalmazkodó készségük, önértékelésük és önismeretük is. Fontos tényező, hogy ki milyen szerepet kap, vagy vállal. Ez lényeges eleme a szociális tanulásnak. *(Porkolábné 1997 2004 2009)*

3.4 Drámajáték fő alkalmazási területei

A drámajáték pozitív hatásait egyre több óvodában használják ki, egyre több területet érintve. A drámajáték főként a neveléssel kapcsolatos feladatok ellátásához kapcsolódik, emellett a konfliktusok feloldását segíti, esetleg terápiás céllal is felhasználhatják (pl.: hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját segítheti elő). Képesség fejlesztő játékok alkalmazásával a beszédkésztséget, a kommunikációs készséget lehet fejleszteni hatékony módon az óvodában. *(Schmidtne 2010)*

Az utóbbi években egyre elterjedtebb a drámapedagógia alkalmazása az óvodákban. Egyre több területen használják pozitív hatásai miatt. 2013-ban megjelent Pedagógusok írták című elektronikus kötetben több alkalmazási lehetőséget is leírnak a drámapedagógiával kapcsolatban. Jó gyakorlatok alapjává is sokszor válik a drámapedagógia. Ilyenek például:

Szolnok Város Óvodák Liget úti óvoda:

- „Életre kelt képek” - fenntartható környezettudatos magatartás alakítása a dráma eszközeivel.
- „Ki a szabadba” ebben a drámajátékot és a vizuális tevékenységet természeti környezetbe vitték ki. A drámajátéknak ebben az egyik fő feladata a motiválás.

Az alkalmazott drámajátékok várható eredménye ezekben a jó gyakorlatokban:

„A gyermek az esetlegesen előforduló szorongása alól feloldódik.

A gyermekek belső érzése, egyéni és közös élménye feldolgozásra kerül.

A kapcsolatteremtés változatos formáit elsajátítják (közlések, érintés módok, testjelzések, kommunikáció).

Az egyén sikere közös élménnyé válik.

Pozitív személyiségjegyek alapozódnak meg, alakulnak ki.

A bővülő szókincskészlettel képesek kifejezni gondolataikat, érzelmeiket.” (Garai 2013:39)

Jászberény Város Óvodai Intézménye:

- „Tündér völgy” drámajáték gyakorlat

A jászberényi óvodában a drámajátéknak nagy szerepe van. Több típusát különböztetik meg nevelőmunkájukban:

- „Dráma, mint motiváció. Egy-egy játék alkalmazása különböző célok eléréséhez.
- Dráma a megértés szolgálatában. Játékfüzér alkalmazása konkrét cél érdekében, pl. érzékelés fejlesztését szolgáló játékok, önismereti játéksor, bizalom játékok.
- A „B” típusú tisztán dramatikus játékok megmaradtak a szabad játék részeként.
- Az óvodai színház, – „C” típus: egy történetben, mesében való elmélyülést jelent, ami kicsúcsosodik egy házon belüli előadássá.
- „D” típusú drámajáték – Komplex nevelési dráma a személyiségfejlesztés szolgálatában, változás érdekében, pl: környezet: élőlények védelme, mese: gyengébbek védelmezése.
- A drámajátékot a nap folyamán bármikor alkalmazzuk, de lehet egy egész játékidő, akár több napon keresztül vitt tevékenységlánc alapja is.
- A szakértői játék egyik legjellemzőbb ismérve a folyamatosan épülő szerep, pontosan meghatározott tér-eszközhasználat, bővülő tartalmi elemek.
- Sajátos módon szervezünk színházi nevelési drámát gyermekeinknek. Ez a dramatikus tevékenység jó lehetőséget ad a nevelőközösség együttműködésére, a gyermekcsoportok színházi bevonódásához, probléma körbejárásához.” (Garai 2013:26)

Magyarországon nem elterjedt a drámajáték használata matematikai fejlesztésre.

4. Óvodai programba integrálás

4.1 Drámajátékba integrált matematikai bevezető játékok megtervezése

Dolgozatomban a matematikai nevelést drámajátékba integrálva szeretném megvalósítani. Úgy gondolom, hogy a drámajáték adta lehetőségekkel minden óvodai életkorú gyermek fejlesztése lehetséges játékosan, tevékenykedtetve, így a kitűzött nevelési célokat elérve.

Gyakorlatom során kiscsoportba kerültem, így itt végeztem a kísérletemet, tartottam a foglalkozásokat. Mivel kiscsoportban matematikai nevelés csak bevezető játékok által történhet, így a drámajátékba ezeket építettem be.

4.2 Helyi Óvodai Program áttekintése

Mielőtt elkezdődtek a tervezések, figyelembe kellett vennem a Helyi Óvodai Programot. A tervezés mindig az adott hét projektjéhez készült, hiszen az óvoda programja szerint a heti foglalkozások egy téma köré épülnek, így én is ezt az elvet követtem.

Így fontosnak tartom az óvoda Helyi Óvodai Programjának rövid ismertetését, hiszen a meséket a programnak megfelelően terveztem meg. Ezt bármilyen programhoz el lehet készíteni.

A mezőtúri Csoda-vár Központi Óvoda programja nagyon komplex.

Beleveszi programjába a **kompetencia alapú programcsomagot**, mint a hatékonyságot elősegítő komplex eszközrendszert. Célja a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság fenntartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezésével. A komplex fejlesztési tervek a négy őselem köré épülnek (levegő-július, augusztus, szeptember, tűz-október, november, december, víz- január, február, március, föld- április, május, június).

A **projekt** a tanulásszervezési lehetőségek egyik újfajta módja. A megismerési folyamatok a projektek tevékenységeinek sorozatában valósulnak meg. Feladatuk a gyermekek cselekvő aktivitásának, közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzéseinek-,

felfedezéseinek biztosítása, kreativitásuk erősítése, valamint a gyermek saját képességeihez igazodó tevékenykedtetés.

A projektmódszer jellemző vonásai:

Fontos, hogy a gyermekek aktív részvétele és folyamatos érdeklődése biztosított legyen. A módszer nagyfokú szabadságot biztosít a gyermekek számára a célok kiválasztásától, a tervezéstől a feladat végrehajtásán keresztül, az értékelésig. A szabad játék, munka, ismeretszerzés egységében érvényesül. Központi témája tevékenységekben, vagy tevékenységek sorozatában valósul meg, melynek van eredménye. A téma jellegétől függően időtartama lehet rövidebb vagy hosszabb. Biztosítja az egyéni érdeklődés, vállalás, az egyéni ütem, az önállóság és az öntevékenység lehetőségét.

„A **kooperatív tanulás** olyan tanulásszervezési – tanulásirányítási rendszer, mely a gyermekek közös tevékenykedésére, hatékony együttműködésére, egymásnak való segítségnyújtására épít. Kooperatív tanulás során a sajátélményű tanulás útján fejlődnek a gondolkodási-, a kooperatív- és a kommunikációs készségek. Alapelvei az építő egymásra utaltság, a párhuzamos interakciók, az egyenlő részvétel és az egyéni felelősség. Az óvodai kooperatív tanulás szervezés célja, hogy ez által épüljön ki a gyermekek közötti együttműködés képessége óvodai kereteken belül figyelembe véve az óvodás gyerekek egyéni és életkori sajátosságait és eltérő ütemét. A kooperatív ismeretszerzés előnyei közé tartozik az, hogy a gyermekek személyisége komplexen fejlődik. Problémamegoldó, kreatív gondolkodása finomodik. Pozitív irányban alakul az egymás iránti toleranciájuk. A közös cél erősíti az együttműködést. Minden gyermek a képességeinek megfelelő feladatot kap a csoporton belül, ezáltal fejlődik az önbizalma.” *(Csoda-vár Központi Óvoda Helyi Óvodai Program 2013)*

5. Mesék és dramatizálásuk

A drámajátékokat általam írt, különböző problémahelyzeteket tartalmazó mesékkel készítettem el, melyeknek problémahelyzetének megoldásában segítenek a matematikai ismeretek. Összesen öt mesét írtam, amiben különböző témájú történeteken keresztül tevékenyen, játékosan gyakorolhatták a gyermekek a matematika alapjait.

Miután a nevelési célokat kitűztem, elkezdődhetett a mesék megírása. A mesék a következők: Gyűjtögető vakondok, Muki maki süti gyára, A három próbatétel, A három nyulacska, A nagy kaland.

Miután elkészültek a mesék, díszletek, eszközök és a tervezetek is, elkezdődhetett a megvalósítás. Dolgozatom ütemtervében minden mese megvalósítására két alkalmat jelöltem ki, hiszen az előzetes tervezetek szerinti megvalósítás után még átírásra, finomításra lehet szükség, ami második megvalósítást kíván.

Mivel gyakorlatom során kiscsoportba kerültem, ahol még matematikai bevezető játékokkal nem ismerkedtek a gyermekek, így nehéz feladat előtt álltam. Nem ismertem a gyermekek képességeit, problémahelyzet megoldásuknak milyenségét, a szerepvállalásukat, így a drámajátékok folyamán együtt fedeztük fel a képességeket, készségeket, játékkedv aktivitását.

Az óvoda programja szerint a kiscsoportos gyermekeknek a fő feladatuk az óvoda megszeretése, így a tevékenységek során a gyermekeknek nem kötelező a részvétel. Terveim szerint megfelelő motivációval vonom be a gyermekeket a játékba. Nem szeretném, hogy feladatnak érezzék, így mindenki akkor vesz részt a játékban, amikor kedve van, emellett a leírt tervezeteket az adott helyzethez igazítom, hiszen a legfontosabb a játékoság, jókedv megtartása, és a kitűzött nevelési cél megvalósítása, amik olykor a tervek spontán megváltoztatásával jöhetnek létre.

A meséket előzetesen kétszer hallották a gyermekek. Egyszer a leírt módon, mint mesélő meséltem el, majd úgy, mintha annak a szereplőnek a szemszögéből mesélném, akinek a drámajáték alatt majd a gyermekek a „bőrébe” bújnak. Ezután kezdődtek a tényleges dramatizálások.

5.1 1.MESE: A három nyulacska

A három nyulacska

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy kerek erdő. Ebben a kerek erdőben lakott három kicsi nyuszi. Tapsi, Füles és Bugri, akik testvérek voltak. Ezek a nyuszik egyszer csak elhatározták, hogy vándorútra kelnek, hogy jobban megismerjék az erdőt. Mivel hirtelen döntötték el, hogy útnak indulnak, így semmit nem vittek magukkal.

- Merre menjünk? – kérdezte Tapsi.

- Emlékeztek rá mit mesélt a mama? Arról az óriási tóról. Én azt szeretném megnézni.- mondta Bugri.

- Végül is, megnézhetjük. Én is kíváncsi vagyok rá, hiszen olyan sokat mesélt róla mama. Szerintem el is találunk oda, mivel mesélés közben mindent említett a mama, amire csak szükségünk lehet. – szólt közbe Füles.

- Induljunk!- kiáltották a nyúlfiúk.

El is indultak útjukra azon az útvonalon, amiről a mamájuk mindig mesélt nekik. Pontosan kellett emlékezniük a történetre, mivel sok-sok veszély leselkedhet rájuk, ha nem a megfelelő útirányt választják.

Mentek mendegéltek az ösvényen, amikor elértek az útelágazásig. Két fa állt ott.

-Füles, mit mondott a mama, az elágazásnál melyik fa felé kell menni? – kérdezte Bugri.

- Biztos vagyok benne, hogy a magasabb fa mellett kell elhaladnunk ahhoz, hogy a tóhoz érkezzünk – mutatott Füles a magasabb fa felé.

A kis nyuszik bíztak testvérükben, így továbbmentek és elértek az fűszálakig. Két ösvényt láttak itt. Az egyik ösvény oldalán nagy fűszálak nőttek, a másik ösvény oldalán kicsi fűszálak nőttek. Gondolkoztak, merre is kell menni. A nagy fűszálak irányába, vagy a kicsi fűszálak irányába. Tudták, ha rossz oldalon mennek, akkor feldühítik a méhecskéket, akik megcsipkedik őket.

-Ááááá, én már emlékszem! - kiáltott fel Bugri- A kisebb fűszálak irányába kell mennünk. Nézzétek csak, erre! – mutatott rá Bugri a kisebb fűszálakra.

Emlékeik szerint, már nem hosszú az út a tavacskához. Még a kisebb bokornál kell lefordulni, amit Füles már mutatott is kistestvéreinek.

Már érezték a víz illatát, hallották a madarakat, ahogyan jókedvűen énekeltek a tó partján.

-Már nem lehet messze! - szólt Tapsi és abban a pillanatban a fák lombjai között megpillantotta a tavacskát.

Vígan mutatta meg testvéreinek. A sok állat ivott, játszott, pihengetett a tó körül. Ők is csatlakoztak a többiekhez, jól mulattak, ettek, ittak, játszottak, majd hazaindultak, hogy hazaérjenek, amíg a nap pihenőre nem tér.

Ehhez a meséhez fontosnak tartottam, hogy a díszletek „élethűek” legyenek. A kisebb-nagyobb érzékelése érzékszerven keresztül csak akkor lehetséges ilyen kicsiknél, ha a különbség jól látható. Így készítettem két kicsi és két nagy fát (A kicsi fa talpazata hullámpapír, a törzse műanyag cső, tapétával befedve, majd ez lefestve. A lombja pedig örökzöld. Ebből kettő készült. (I. melléklet). A nagy fa talpazata fa talpazat azért, hogy ne legyen balesetveszélyes. Ez olyan nagy súlyú, hogy a fát nem lehet felborítani. A törzse ennek is műanyag cső, befedve tapétával, majd lefestve. A lombja pedig örökzöld. Ebből is két darab készült. (I. melléklet)). Készült két nagy bokor (hullámpapír és örökzöld segítségével (II. melléklet) és két kis bokor is (szintén hullámpapír és örökzöld segítségével (II. melléklet)). Emellett készült olyan ösvény is, amihez két kis fűsor tartozott (hungarocellból és krepp-papírból (III. melléklet)). És olyan is, amihez két nagy fűsor tartozott (szintén hungarocellból és krepp-papírból készült (III. melléklet)). Minden helyhez ösvény is készült, ami hat darab hullámpapír bevonásával és megfestésével készült el (IV. melléklet).

A fejlesztési terület a méret összehasonlítása érzékszerven keresztül, tájékozódás, irányok gyakorlása.

5.1.1 Tervezete

Első alkalommal farsang napján játszottuk el a gyerekekkel a mesét. A gyerekek nyuszik voltak, amit nyuszifüles fejdísz és arcfestés jelzett. Ezek az óvoda szokásrendszere miatt

kerültek elkészítésre, hiszen farsangkor a kiscsoportos gyerekek olyan állatnak öltöznek be, amilyen csoportosok. Ezzel a mesével alkalmazkodtam az óvoda programjához. Első alkalommal a megvalósítás a mesében leírtak szerint zajlott. A nyuszik unatkoztak és kitalálták, hogy megkeresik az mamájuk által emlegetett nagy tavat. A gyerekek nagyon élvezték a játékot, de a díszlet nagysága miatt a csoportszoba kicsinek bizonyult a kitűzött cél eléréséhez. Túl hamar ért véget a játék, nagyon igényelték a folytatást, amit a visszaúttal próbáltam enyhíteni, de úgy gondoltam, hogy a tervezésen egy kis változtatást kell végezni. Így összegyűjtöttem a tapasztalataimat és újraírtam a tervezetet, ami a következő:

Dráma tevékenység vázlat

A három nyulacska

Javított

Korcsoport: kiscsoport

A csoport létszáma: 23 fő

A csoport életkora: 2,5-3,5 évesek

Körülmények:

- Tér: Folyosó és az Óvodai csoportszoba
- Idő: kb 10 perc (+ szabad játék)
- Eszközök: Kicsi, nagy fa, kicsi, nagy bokor, kicsi, nagy fű, ösvények

Tanulási terület: érzelmi- szociális-matematikai bevezető játék

Téma:

Egy nyuszi sírva megy a gyerekekhez, mert megbeszélte az mamájával, hogy a nagy tónál találkoznak, de nem talál oda és meg van ijedve. *(Az első tervezethez képest a motiváció változott, hogy a gyerekek számára továbbra is érdekes maradjon a történet. Ezért a gyerekek most a nyuszinak segítettek megkeresni a tavat.)* Az utat tudja, az anyukája elmondta neki, de azt nem tudja, hogy mit jelent az, hogy kicsi és nagy, melyik-melyik. A gyerekeket hívja segítségül.

Fókusz:

A gyermekek együttműködési készségének fejlesztése, empátia, gátlások átlépése, nagy-kicsi közötti különbség felismerése, matematikai bevezető játékok

Nevelési cél:

nagy-kicsi közötti különbségek felismerése

1. Ráhangelő játék:

A gyerekekkel megnézzük az óvoda többi részét.

2. Narráció – a történet és a figurák megajánlása:

Felveszem a nyuszi fület és „sírva fakadok”. A gyerekeknek elmondom, hogy az anyukámmal a nagy tónál kéne találkoznom, de elvesztem. Tudom az utat, csak azt nem, hogy az elmondott út melyik is. A gyerekeket hívom segítségül, hogy segítsenek eldönteni melyik a helyes ösvény.

3. Narráció-vándorlás

Elindulunk az úton, fel a lépcsőn. Közben hogy jobb kedvem legyen, mondókázunk.
mondókák: Poros úton kocsi zörög..

4. Párbeszéd- első válaszút

Megérkeztünk az első válaszúthoz. Egyik ösvény az egyik irányba vezet, a másik pedig a folyosó másik szárnyához. Elmondom, hogy az anyukám a nagyobb fa ösvényét mondta. A gyerekek megmutatják, hogy melyik az.

5. Narráció-vándorlás

Mondókázás: Egy, kettő, három, négy..

6. Párbeszéd- második válaszút

Megérkeztünk a második válaszúthoz. Egyik ösvény az csoportszobába vezet, a másik pedig az öltözőbe. Elmondom, hogy az anyukám a nagyobb fű ösvényét mondta. A gyerekek megmutatják, hogy melyik az. Az öltözőbe lyukadunk ki.

7. Párbeszéd- harmadik válaszút

Megérkeztünk a harmadik válaszúthoz. Egyik ösvény a csoportszobába vezet, a másik pedig a mosdóba. Elmondom, hogy az anyukám a kisebb bokor ösvényét mondta. A gyerekek megmutatják, hogy melyik az. A csoportszobába érünk, ahol meglátjuk a tavat.

8. Átvezetés- szabad játék

A történetet tovább gondolhatják, játszhatják a gyerekek. Az átvezetésnél figyelembe veszem a spontán jött ötleteket, az adódó lehetőségeket, amivel a gyerekek fantáziáját meg tudom mozgatni.

A megvalósítás 9 percet vett igénybe, ami után szabad játék következett. A megvalósítás egységei a következők voltak:

00:01-00:30: Motiváció: Sírva mentem a gyerekekhez, nyuszi szerepben.

00:31-01:00: Problémahelyzet feltárása: Elmondtam a gyerekeknek, hogy el kéne találnom a nagy tóhoz, anyukám útbaigazítása szerint, amihez a segítségüket kértem.

01:00-04:53: Vándorlás, problémahelyzet megoldása.

05:54-09:00: Szabad játék, dramatizálás feldolgozása, átvezetés más tevékenységbe

5.1.2 Ézelmi fejlődés lehetőségei

00:01-00:30: A síró nyuszi láttán a gyerekek körülálltak. Megkérdezték, hogy mi bajom van. Mindenki érdeklődve figyelte, hogy mi lehet a baja a nyuszinak, minden gyermeknek lekötötte a figyelmét, a motiváció sikeres volt.

00:31-01:00: Nyusziként elmondtam a gyerekeknek, hogy nagyon félek. Az anyukámmal megbeszéltük, hogy a nagy tónál találkozunk. Elmondta, hogy hogyan jutok el oda, de egyedül nem találok milyen ösvényekről beszélt az anyukám. A gyerekek maguktól ajánlották fel (önkéntes segítségnyújtás), hogy segítenek, elkísérnek a nagy tóhoz. A gyerekek közül mindenki segítő szerepbe bújt.

01:01-04:53:

01:21: Első problémahelyzet megjelenése. Minden gyermek a nyuszival tartott, szívesen segítettek neki. A vezető egyéniségű gyermekek a dramatizálás ideje alatt is próbálták megragadni a vezető szerepeket. Szerettem volna, hogy a visszahúzódoó gyerekek is szerepet kapjanak.

01:28: Visszahúzódoó gyermek megszólítása: „Csengus, szerinted is arra kell mennünk?” A gyermek bólogatott, és igent mondott rá. Csak ezután indultunk el a gyerekek által kiválasztott ösvényen, hogy ő is érezhesse, fontos szerepe van a dramatizálásban. Ezáltal egyre bátrabb lett (következő választási lehetőségnél már nem kellett megszólítani külön ahhoz, hogy bekapcsolódjon aktív résztvevőként).

01:43: Az első választási lehetőség után a gyerekcsoport szétszakadt, a gyerekek fele lemaradt. Ezért nyusziként így szóltam: „Ne siessetek kedves gyerekek, beütöttem nagyon a lábamat, alig bírok menni.”

01:48: A sort vezető gyerekek közül megállt egy kislány, mellém jött és megfogta a kezemet, hogy segítsen.

03:32: Utolsó választási lehetőségnél az egyik visszahúzódoó kislány, a kérdésemre mosolyogva, hangosan nevezte meg az útirányt. Látszódoott rajta, hogy boldog attól, hogy szerepet kapott. Amikor odaértünk a tóhoz, a gyerekek mondták, hogy még nem látják a

mamámat. A gyerekek ezt azért találták ki, mert nem szerették volna, hogy vége legyen a játéknak, hiszen ha megtaláltuk volna nyuszi mamát, akkor tudták, hogy befejeződik a történet. Ebből is látszik, hogy nagyon élvezték a játékot, nem szerették volna lezárni. Ezt hagytam is nekik, így szabad játék ideje alatt átvették a történet irányítását.

05:54-09:00: Az érzelmi, szociális fejlődési lehetőségek legjobban a szabad játék alatt mutatkoztak meg. Először a gyermekek különböző dolgokkal kedveskedtek a nyuszinak. Kaptam babát, főztek nekem, hoztak innivalót. Ezek után a babaszobába vezettek és lefektettek az ágyba. Az egyik kisfiú ezután felhívta a csoportszobában található játéktelefonon a nyuszi mamát, hogy mikor jön értem. A gyermekek mellettem sűrűn folyamatosan. Mesét mondtak nekem, betakartak. Az egyik kislány hozta az orvosi játékokat és elkezdte gyógyítani a fájós lábamat. Majd egy másik kislány „alvókát” (a délutáni alváshoz használt plüssfigurák közül egyet) hozott nekem. Eközben az építő szőnyegen az egyik kisfiú várat épített a nyuszinak.

Ebben a mesében úgy gondolom, hogy maximális volt a kitűzött érzelmi-szociális célok megvalósulása, a várt eredményeket meg is haladták.

5.1.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás

01:00-04:53: Vándorlás, problémahelyzet megoldása:

01:21: Első problémahelyzet megjelenése:

„Az anyukám azt mondta, hogy a nagyobb fa ösvényén kell menni. Melyik a nagyobb fa ösvénye?”. A gyermekek látták mind a két választási lehetőséget, a méretbeli különbségek nagyok voltak. A kérdésre a gyerekek egyöntetűen mutattak a megfelelő irányba. Ezután visszakérdeztem („Szerinted is az a nagyobb fa ösvénye?”), hogy egyénileg is válasszanak. A megfelelő irányt választották.

02:25: Megérkezünk a második választási lehetőséghez.

„Ha rossz felé megyünk, megcsipkednek minket a mérges darazsak. Anyukám azt mondta, hogy a kisebb fűszálak ösvényén kell menni.” Itt a gyermekek már mutatták is a kisebb fűszál ösvényét. Azoktól, akik hátrébb álltak, külön megkérdeztem: „Szerintetek is ez a kisebb fűszálak ösvénye? Nem szeretnék eltévedni.” Helyesen válaszoltak ők is.

03:32: Harmadik választási lehetőség

„Már emlékszem! Azt mondta a mama, hogy ha a bokrokat látom, akkor már jó helyen vagyok. Ajajj viszont ebből is van kicsi és nagy is.” A gyerekek itt közbeszóltak, hogy a kicsi

bokor ösvénye felé kell menni. Látták már bent a tavat. Ez megmutatta, hogy valóban meg tudják különböztetni a méreteket érzékszervek (látás) alapján, hiszen most fordított volt a problémamegoldás. Nem én kérdeztem meg, hogy melyik a kis bokor ösvénye, hanem ők állapították meg a két ösvény közül, hogy melyik a kicsi és melyik a nagy.

„Emese, szerinted is arra van a kis bokor ösvénye?” Amellett, hogy ezzel az ismétléssel szerepet kapott a kislány, megjelent a differenciálás (felzárkóztatás) is, hiszen sok területen elmaradottak a kislány készségei.

05:54-09:00: Szabad játék során a problémahelyzet megoldása a segítségnyújtásra korlátozódott. A nyuszi fájós lábára annak megfelelően orvosi eszközöket hoztak a gyermekek. Az éhségre ételt „főztek”. A fáradtság miatt lefektettek, betakartak, mesét olvastak. A nyuszi mamáját pedig telefonon értesítették.

Ezzel a dramatizálással a természetes számfogalom kialakulásának első lépcsőfokát, a mennyiségek összehasonlítását tevékenyen gyakoroltuk. A gyerekek játékként élték meg az ismeretszerzést. Nem okozott nehézséget a kicsi-nagy, kisebb-nagyobb kapcsolatok megállapítása.

5.2 2.MESE: Gyűjtögető vakondok

Gyűjtögető vakondok

Volt egyszer négy kisvakond, akik együtt éltek kis üregükben a föld alatt. Egész életükben gyűjtögettek. Bármit találtak elrakták maguknak. Összeszedték azt, amit az emberek elhagytak, majd levitték az üregükbe.

Legjobban az ezüst érméket szerették gyűjtögetni, hiszen azok olyan gyönyörűen csillogtak. Egy nap felmentek a vakondok, hogy gyűjtögessenek. Egyikőjük talált egy érmét. Tovább nézelődtek, keresgéltek, mire rátaláltak még egy érmére.

-Nézzétek ez milyen nagy- szólt egyikőjük- nagyobb, mint amit először találtunk.

Nagy örömeikben tovább keresgéltek. Találtak még sok érmét. Volt közte kicsi és nagy is. Összegyűjtötték az összeset, majd levitték az otthonukba.

-Milyen sokat találtunk!- örvendeztek a vakondok.

-Nézzük meg milyeneket találtunk!- mondta az egyik vakond- Mondja el mindenki, hogy nála mekkora érem van!

A vakondok meghallgatták egymást. Ezután úgy döntöttek, hogy valamire felhasználják a szépen csillogó érméket.

-Díszítsük fel az otthonunkat velük! Úgy is itt a farsang. Rakjuk sorba őket, hogy jól mutassanak. Egy kicsi érme után rakjunk egy nagyot, majd sorba tovább.

A többi vakondnak tetszett az ötlet, így hát megcsinálták a díszítést. Miután készen lettek, farsangi mulatságot rendeztek. Ettek, ittak, sokat táncoltak. Még most is táncolnak, ha el nem fáradtak.

Az eszközök karton dobozból készült érmék. Ezek kicsi és nagy méretben készültek úgy, hogy szemmel látható, nagy különbség legyen a méretek között. Bevontam alufóliával, hogy csillogjanak és hasonlítsanak az érmékre. Ebből 24-et készítettem, hogy minden gyereknek jusson egy. (V. melléklet)

Fejlesztési területe a méretek összehasonlítása érzékszervi benyomások alapján, majd ritmikus sorbarendezés.

5.2.1 Tervezete

Dráma tevékenység vázlat

Gyűjtögető vakondok

Korcsoport: kiscsoport

A csoport létszáma: 23 fő

A csoport életkora: 2,5-3,5 évesek

Körülmények:

- Tér: Óvodai csoportszoba
- Idő: kb. 10 perc (+ szabad játék ideje)
- Eszközök: érmék (kicsi, nagy)

Tanulási terület: érzelmi- szociális-matematikai bevezető játék

Téma:

A gyűjtögető vakondok mindent összeszednek, amit az emberek elhagynak. Legjobban a csillogó érméket szeretik. Valamelyik embernek kilyukadt a zsebe, nem vette észre, hogy elhagyta az érméket. A vakondok megkeresik, leviszik a vakond lakba, majd megnézik, hogy ki milyen talált. Ezután feldíszítik a vakond lakot az érmékkel, majd nagy elő mulatságba kezdenek.

Fókusz:

A gyermekek együttműködési készségének fejlesztése, gátlások átlépése, nagy-kicsi felismerése, matematikai bevezető játékok

Nevelési cél:

Méretek megismertetése, sorba rendezés alapozása.

1. Ráhangelő játék:

Érmék megkeresése a csoportszobában.

2. Narráció – a történet és a figurák megajánlása:

Elmondom, hogy a mese honnan folytatódik (az emberek elhagyták az érméket). Ezután pedig azt, hogy mi vagyunk a vakondok, akik gyűjtögetnek és keressük meg ezeket, hordjuk a vakond lakba.

3. Narráció- kupaktanács

Miután a gyerekek összegyűjtötték az érméket, kiosztom, hogy mindenkinek jusson. Sorban elmondják, kinél milyen érme van (kicsi, vagy nagy).

4. Narráció- díszítés

Az érmék segítségével feldíszítjük a vakond lakot, amit sorbarendezés szerint készítünk el. Sorbarendezés méret szerint, egy kicsi, egy nagy érme felváltva.

5. Ötletbörze

Hogyan lehet még sorba rakni az érméket. (pl.: két kicsi, két nagy érme felváltva, vagy két kicsi, egy nagy érme felváltva)

6. Átvezetés- Elő mulatság

Miután feldíszítettük a vakond lakot, farsangi elő mulatság kezdődik. Az előzetesen elkészített farsangi kalapokkal a gyerekek táncolhatnak, mulathatnak. Akinek pedig van kedve, folytathatja a játékot az érmékkel.

A megvalósítás 11 és fél percet vett igénybe, ami után szabad játék következett. A megvalósítás egységei a következők voltak:

00:01-01:03 A problémahelyzet feltárása

01:04-04:38 Motiváció: elhagyott érmék megkeresése a mesebeli utcán (csoportszoba)

04:43-08:42: Problémahelyzet megoldása

08:42-11:30: Átvezető játék, szabad játék

5.2.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei

00:01-01:03 A problémahelyzet feltárása

Eszköz bemutatása felkeltette az érdeklődésüket. Mindenki körém gyűlt.

01:04-04:38 Motiváció: Elhagyott érmék megkeresése a mesebeli utcán (csoportszoba).

A motivációt nagyon élvezték a gyerekek. Mindenki aktívan részt vett benne. Boldogan hozták a vakond lakba a talált érméket. A részvétel nem volt kötelező, de az eszköz és a motiváció bevont mindenkit a játékba. A talált érméket lerakták a lakba, senki nem tartotta magánál, megosztották a többiekkel az általuk talált érmét.

Kérték, hogy játsszuk újra. Erre mondtam nekik, hogy: „ezzel a sok szép érmével még csinálhatnánk valamit.” Az egyik kislány erre azzal az ötlettel állt elő (a mese alapján), hogy díszítsük ki a lakot. A mese cselekményét ötletével továbblendítette.

Mindenki kapott egy érmét.

04:43-06:40 Először a gyerekek egyesével elmondták, hogy mekkora érme van a kezükben. Az egyik kislány alig beszél, szükségleteit is főként kéznyújtással jelzi. Ez alatt a játék alatt ő is elmondta, hogy mekkora érme van a kezében, önfeledten játszott a többiekkel.

06:41-08:42: A ritmikus sorbarendezésben mindenki részt vett.

08:42-11:30: Átvezető játékként farsangi elő mulatságban vettek részt a gyerekek.

09:05: Három gyermek továbbra is az érmével játszott. Az egyik kisfiú mutatta a másoknak, hogy hova rakja az érmét (együttjátás, segítségnyújtás megjelenése).

09:12-09:26 Az egyik kisfiú önállóan folytatta a ritmikus sorbarendekezést, de egy-két érme lerakása után elment táncolni.

10:05-11:30 Az egyik kislány önszántából az érméhez ment és folytatta a ritmikus sorbarendekezést. 10:53-kor két kisfiú odaállt, hogy nézze őt. Ezután az elhordott érméket odavitték a lánynak. Ebből is látszik, hogy ez a játék még a szabad játék ideje alatt is

együttműködésre készíti őket. A kislány addig nem kelt fel az érmék mellől, amíg mindet a helyére nem tette a sorban.

5.2.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei- kognitív szerepvállalás

00:01-01:03 A problémahelyzet feltárása

Megbeszéltük, hogy milyen alakja van az érméknek. Egyöntetűen mondták, hogy kör alakja van. Ezután egymás mellé raktam a két méretű érmét és megkérdeztem, hogy melyik a nagyobb és melyik a kisebb. Erre is helyesen válaszoltak.

01:04-04:38

A motivációban a problémahelyzetet élvezettel oldották meg, megtalálták az összes eldugott érmét.

Mindenki kapott egy érmét.

04:43-06:40 Helyesen mondta mindegyik kisgyerek, hogy milyen méretű érme van nála. Az egyéni megszólaltatás azért volt fontos, mert így mindenki aktív részese lett a történetnek, nem a csoport nyomásának hatására adták a gyermekek az adott választ.

06:41-08:42: A ritmikus sorbarende­zést a gyermekek ügyesen elkészítették a segítségemmel, hiszen ez már egy nehezebb problémahelyzet volt. A segítségem itt a érmék adogatására korlátozódott. Azt, hogy mekkora érme következik a gyerekek mondták.

Ezután a gyerekek elmondták, hogy éppen mekkora érmére mutattam.

10:05-11:30 Az egyik kislány a szabad játék idejében folytatta a ritmikus sor kirakását. Segítség nélkül, megfelelően folytatta a sort.

A gyűjtögető vakondok című mese dramatizálása sikeres volt. A természetes számfogalom kialakulásának első lépcsőfokát gyakoroltuk. A gyerekek helyesen ítélték meg a kisebb-nagyobb kapcsolatokat, amit utána sorbarende­zéssel is bizonyítottak. A sorbarende­zés logikáját, vagyis a ritmikáját könnyen felismerték és folytatni tudták.

5.3 3.MESE: Muki maki süti gyára

Muki maki süti gyára

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer a nagy hegyeken túl egy sütemény gyár. Nem is akármilyen sütemény gyár volt ez, hiszen csodasüteményeket sütöttek itt. Azért volt ez csoda süti, mert a nagy varázslók segítségével szolgált. Négy féle süteményt gyártottak. Citromsárgát, pirosat, kéket és zöldet. Mindegyiknek megvolt a saját feladata. A citromsárga sütitől láthatatlanná válhattak a varázslók, a kék süti elvarázsolta őket egyik helyről a másikra szempillantás alatt. A piros sütit aki megette elaludt, a zöld süti pedig a csodaitaluk alapanyaga volt.

Ennek a gyárnak egy kis pékje és vezetője volt, egy kismajom. Az ő neve, Muki. Szorgoskodott, dolgozott éjjel s nappal, hogy a varázslóknak mindig legyen csoda sütijük. Tudta, hogy nagyon oda kell figyelnie, hiszen ha összekeverné a sütiket, nagy baj történne. Így teltek a kismajom napjai.

Egy nap azonban szörnyű nagy szélvihar támadt. Muki elfelejtette becsukni az ablakokat. Mire visszaért látta, hogy minden összekavarodott. A piros, a citromsárga, zöld és a kék sütik egymás hegyén-hátán voltak. Mivel a varázslók bármelyik pillanatban megérkezhetnek a sütikért, Mukinak segítségre volt szüksége. Áthívta három barátját, a törpéket, hogy segítsenek.

-Kedves barátaim! Segítsetek rajtam! Összekavarodtak a sütemények. Legyetek szívesesek válogassátok szét nekem színek szerint, míg én sütök.

A törpék szívesen segítettek Mukinak. Miután készen lettek így szóltak:

-Szétválogattuk őket! Segíthetünk még valamiben?

Mivel Mukinak nagyon sok dolga volt, így elfogadta a segítséget.

-Több varázsló jön a sütikért. Egy varázsló négy sütit kap. Minden féléből egyet-egyet. Mindig be kell nekik csomagolnom. Ha ebben segítenétek, akkor addig én süthetek tovább. Mindegyik varázsló kap egy kék egy piros egy zöld és egy citromsárga sütit.

A törpék nekiláttak. Egymás után rakták fel a becsomagolt süteményeket, hogy lássák a társaik melyik varázslónak csomagolták már be, hiszen mindegyik varázslónak kell minden színű sütiből. Mire készen lettek a törpék, meg is érkeztek a varázslók. Elégedetten vitték el a csoda sütijüket.

Muki nagyon hálás volt a segítőkész törpéknek, akik ügyesen segítettek neki. Megköszönte és hálából megvendégelte őket egy nagy lakomával. Még most is esznek, ha maradt étel az asztalon.

A mese dramatizálása bábozás segítségével történik. Varrtam hozzá egy majom bábót (VI. melléklet). A sütiket só-liszt gyurmából készítettem el, 24-et, hogy minden gyereknek jusson. Ezek különböző színű textil csomagokba kerültek (piros, kék, citromsárga, zöld (VII. melléklet)). Tojástartóból pedig elkészítettem a csomagoló-dobozt (VIII. melléklet).

Ennél a mesénél a fejlesztési terület sokrétű, halmazalkotást, alapszínek felismerését is magába foglalja. Emellett a csomagolásnál valamilyen szempont szerinti kiválasztás jelenik meg (ugyanolyan, mind különböző, stb).

5.3.1 Tervezete

Első alkalommal az egész mese dramatizálását frontálisra terveztem. Muki maki gyárában a szél mindent összekavart. A gyerekekhez ment Muki segítségért. Először színek szerint kellett volna szétválogatni a sütiket, majd minden színből egyet-egyet belerakni a csomagba. A megvalósítás közben felfigyeltem rá, hogy a gyermekek közül többen nem biztosak az alapszínekben, így a problémahelyzet megoldása nehezzé vált. Úgy gondoltam, hogy új tervezetre lesz szükség, amiben az első alkalom tapasztalatait segítségül véve átalakíthatom a dramatizálás folyamatát. Két részre osztottam a megvalósítást. Egy frontális és egy mikro csoportos játékra, a differenciálás megvalósíthatósága miatt. A színek gyakorlása nagy szerepet töltött be az újabb dramatizálásban. A frontális játékban megkönnyítik a színek felismerését és a csoportosítást a tálcák használata. Az új tervezet a következő lett:

Dráma tevékenység vázlat

Muki maki süti gyára

Javított

Korcsoport: kiscsoport

A csoport létszáma: 23 fő

A csoport életkora: 2,5-3,5 évesek

Körülmények:

- Tér: Óvodai csoportszoba, székek körben, középen egy asztal
- Idő: 15 perc (ebből 5-8 perc frontális, 10 perc mikro csoportos)
- Eszközök: sütik (piros,kék,sárga,zöld), Muki maki báb, asztal, szék, tálcák(piros, kék, sárga, zöld), csomagoláshoz 4 rekeszes dobozok és egy 3 rekeszes doboz

Tanulási terület: érzelmi- szociális-matematikai bevezető játék

Téma:

Muki maki süti gyárában a különböző színű sütik összekeveredtek. Mivel nemsokára jönnek érte a varázslók, a törpéknek segíteniük kellene, hogy készen legyen a kismajom időben. A sütiket színek szerint ki kell válogatniuk, majd becsomagolni.

Fókusz:

A gyermekek együttműködési készségének fejlesztése, gátlások átlépése, színek ismerete, matematikai bevezető játékok

Nevelési cél:

Alapszínek megismertetése, halmazalkotás színek szerint (saját szempont szerint, minden színből rakjanak egyet-egyet a csomagolóba, csak egyszínű legyen a csomagokba, csak pirosat rakjanak bele, 4 szín csomagolása a 4 rekeszes csomagolóba, vagy problémamegoldás 4 szín csomagolása esetén a 3 rekeszes csomagolóba), sorba rendezés alapozása.

1. Ráhangoló játék:

„Add tovább” mozgásutánpótlás, sütés folyamatát utánozva

2. Narráció – a történet és a figurák megajánlása:

Elmondom, hogy a mese honnan folytatódik (a szél összekeverte a sütiket). Ezután pedig azt, hogy a gyerekek a törpék, akik segíthetnek Muki makin. Én pedig Muki maki vagyok, a bábbal.

3. Narráció- játék

A sütik egy kupacban vannak az asztalon. Ezek mellett négy tálca van (piros, kék, sárga, zöld). Muki maki megkéri a gyerekeket, hogy a különböző színű sütiket az azonos színű tálcára rakják. Miután készen vannak vele, visszaülnek a székekre.

4. Narráció- átvezetés (frontális játék befejezése, átvezetés mikro csoportos játékba)

Muki megköszöni a segítséget, ezután átvezető játékokat ajánl a gyerekeknek. Akinek a kis fejét megsimogatja Muki, azt a törpét szeretné még megkérni újabb segítségre.

5. Mikrocsoportos játék

Mukinak még segítségre van szüksége, hiszen nemsokára jönnek a varázslók. Azért csak öt törpe megy segíteni neki, mert Muki csomagoló helyisége kicsi.

5,a Szerepcsere

A gyerekek a csoportban sokszor igénylik a történet folytatását, olykor szeretik átvenni a vezető szerepet, és az előzetesen ismert mese szerint vezetik, irányítják a történetet, olykor továbbgondolják. Ilyen esetben átadom a lehetőséget, hiszen így a gátlások oldása is könnyebb, emellett jobban ki tudják fejezni fantáziavilágukat. Mielőtt átadom a szerepet, felvetem a becsomagolás ötletét, módját.

5,b Narráció- játék

Muki elmondja a gyerekeknek, hogy hogyan kell elcsomagolni a sütiket. Minden varázsló kap egyet-egyet minden féle sütiből. Ezeket az előre elkészített négyes tartóba rakják. Több gyermeknél a színek meghatározása is nehézséget okoz, ezeket mikro csoportban tudjuk gyakorolni.

6. Ötlebtörze

A gyerekekkel megbeszéljük, hogy a varázslók hogyan kérhetik még a sütiket, hagyom, hogy bármilyen variációt összeállítsanak (pl.: csak egyszínűből, vagy minden színből egyet raknak, vagy akár két piros és két kék sütit csomagolnak el, stb.).

7. Átvezetés

Muki mondja a gyerekeknek: akinek van kedve, mehet a babaszobába sütni, vagy akinek van kedve, építhet neki egy szélvédett gyárat a fakockákból.

A megvalósítás 9 percet vett igénybe, ami után szabad játék következett. A megvalósítás egységei a következők voltak:

00:01-01:00 Motiváció: Látogatás Muki maki süti gyárában.

01:01-01:20 A problémahelyzet feltárása: Muki maki sütije összekavarodtak.

01:21-04:41: Problémahelyzet megoldása (frontális dramatizálás).

04:42-08:56: Problémahelyzet megoldása (mikro csoportos dramatizálás).

5.3.2 Ézelmi fejlődés lehetőségei

01:01-01:20 A báb nagy motiváló hatással volt a gyerekekre, szívesen segített mindenki Mukinak. „Segítek nekem újra?” kérdésre egyöntetű igen volt a válasz.

01:21-04:41: A frontális dramatizáláshoz az egyik kisfiú nem szeretett volna csatlakozni. Barátja odament hozzá és azt mondta neki: „Tudod Peti, Muki maki jó játék, segítettünk már neki. Gyere!” Erre a kisfiú a többiek közé ült. Muki maki megkérte, hogy segítsen, amire örömmel vállalkozott is.

04:42-08:56: A mikro csoportos dramatizálásban a gyermekek önszántukból vehettek részt. Egyszerre kb 5-6 gyermek segített Mukinak a csomagolásban. Ők folyamatosan cserélődtek.

A gyerekek közül többen megkérdezték, lehetnek-e most ők Mukival. Amint Mukinak a fejlesztésben már nem volt szerepe, át is adtam a gyerekeknek, akik a mese szerinti szerepbe bújva folytatták játékukat.

Amikor az egyik kislány Muki szerepében volt, szóltam neki, hogy a kis törpék készen lettek a csomagolással, jöhetnek a varázslók. A kislány odament a csomagoló gyerekekhez, közben azt mondta: „Szeretem a gyerekeket!”, majd megsimogatta az egyik kisfiút. A szerepbe teljesen beleélte magát.

5.3.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás

01:21-04:41: Problémahelyzet megoldása (frontális dramatizálás)

A gyerekekkel megbeszéltük, hogy melyik süti milyen színű (piros, kék, zöld, sárga), és azt, hogy milyen színű tálcák vannak (piros, kék, zöld, sárga). Amelyikre mutattam, annak a színét mondták a gyermekek. Ezután a gyerekek a süteményeket a megfelelő tálcára rakták. Közös válaszolás során a színeket jól tudták, a süteket megfelelő tálcára rakták.

04:42-08:56: Problémahelyzet megoldása (mikro csoportos dramatizálás)

Úgy gondolom, hogy ennél a dramatizálásnál elengedhetetlen volt a mikro csoportos játék, a felzárkóztatás, vagy éppen a fejlesztő hatású, kicsit nehezebb problémahelyzet felajánlása. Ezek szerint a játékban Muki megkérte a gyerekeket, hogy csomagolják el a süteményeket.

Először a gyerekek eldönthették, hogy milyen szempont szerint szeretnék a varázslóknak elcsomagolni a sütit. Itt minden gyerek egyszínű süteményt csomagolt el a dobozba (volt aki a sárgát csomagolta el, másik kisgyerek a zöldet). Ezután Muki makival megkértem őket, hogy minden színből rakjanak egyet-egyet a csomagolóba.

Akiket felzárkóztatni szerettem volna, egyszerűbb kritériumot adtam meg. Pl. Csak egyszínű legyen a csomagokba (itt eldönthették a gyerekek, hogy milyen színű legyen), majd megkérdeztem, hogy milyen színűt raktak a dobozba. Ezután pedig azt kértem tőlük, hogy rakjanak egyszínű sütit a csomagokba, de itt már meghatároztam a színt is (pl. csak piros, így is gyakoroltatva a színeket és a színek szerinti szétválogatást).

Egy jobb képességű gyermeknek olyan csomagolót adtam, amibe csak három sütemény fért. Ezután azt kértem, hogy legyen benne minden színű sütiből egy-egy. A kisfiú ügyesen rájött, hogy nem tud bele rakni minden színűből, egy hiányzik. Ezt tudtomra is adta.

A gyerekek a problémahelyzetet minden esetben megoldották. A differenciálás segítségével mindenki pozitívan élte meg a játékot.

5.4 4.MESE: A három próbatétel

A három próbatétel

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, lakott egy szegény szabólegény. Nagyon szomorú sorsa volt. Már nem rendeltek tőle ruhákat sem, éhezett. Mindene poros és régi volt. Egy napon aztán elindult szerencsét próbálni. Hallott róla, hogy az Üveghegyen túl létezik egy arany tű, ami csillogó-villogó, gyönyörű szép ruhákat varr. Elindult hát megkeresni.

Ment mendegélt, s amikor az Üveghegyet is elhagyta, nagy csillogást látott. Amikor közelebb ment, megörült a szegény szabólegény, hiszen az aranytű csillogott. Amikor el akarta rakni, hirtelen ott termett egy varázsló.

-Fiam! Akkor kaphatod csak meg ezt a csoda tűt, ha három próbatételen keresztül mész és teljesíted azokat. De jól vigyázz, mert eddig senkinek nem sikerült, ők haza sem térhettek többé.

-Se pénzem, se ételem - gondolta magában a szabólegény - nem veszthetek semmit, megpróbálom.

-Mondjad kedves varázsló, mit kell tennem érte?- kérdezte a legény.

-Az első feladatod az, hogy kiválogasd a kezemben lévő szalagok közül a rövid szalagokat.

A legény gondolkozás nélkül megcsinálta. A varázsló a második próbatételhez vezette.

-A második feladatod az, hogy megmutasd a szalagok közül melyik a leghosszabb.

A szegény legény gyorsan megfejtette ezt is. A varázsló meglepődött a szabó legény ügyességén. Valami nehéz feladaton gondolkozott, amit még a legény sem bír megcsinálni.

-A harmadik feladatod, hogy rakd sorrendbe a szalagokat hosszúságuk szerint. Kezd a legrövidebbel.

A varázsló próbálta kérdéseivel megzavarni a legényt, de nem sikerült neki, rövid időn belül ezt is megoldotta.

- Na, kedves szabólegény! Helyesen oldottad meg a próbatételeket, tiéd a csoda tű. Többé nem leszel szegény, mindenki nálad akar majd varratni. Vidd hát és dolgozz szorgalmasan, jó életed lesz ezután, meglásd.

A szabó megköszönte és hazavitte a tűt. Azonnal varrni is kezdett. No de az olyan fényességet árasztott munka közben, hogy a szomszéd országban is látták! Fel is keresték szegények, gazdagok egyaránt, hogy vele varrassanak. A tű meg sem állt azóta, a legény pedig boldogabban nem is élhetne. Van munkája, étele és még egy csinos feleséget is talált magának.

Eszközigénye kicsi. A próbatételek különböző hosszúságú szalagok összeméréséből állnak. Hungarocell táblára erősítettem fel ezeket, hogy jól látható legyen a gyerekek számára a méretbeli különbség. A különböző méretű szalagok pedig krepp papírból készültek (IX, X, XI. melléklet).

Fejlesztési területe a hosszúság megállapítása összeméréssel (rövidebb-hosszabb), sorba rendezés hosszúság szerint.

5.4.1 Tervezete

Dráma tevékenység vázlat

A három próbatétel

Korcsoport: kiscsoport

A csoport létszáma: 23 fő

A csoport életkora: 2,5-3,5 évesek

Körülmények:

- Tér: Óvodai csoportszoba, szőnyeg
- Idő: kb. 10 perc
- Eszközök: krepp papír, hungarocell tábla

Tanulási terület: érzelmi- szociális-matematikai bevezető játék

Téma:

Egy szegény szabó legény elindul megkeresni a varázstűt. Meg is találja, de három próbát kell kiállnia ahhoz, hogy hazavihesse.

Fókusz:

A gyermekek együttműködési készségének fejlesztése, gátlások átlépése, matematikai bevezető játékok.

Nevelési cél:

hosszú-rövid, hosszabb-rövidebb megállapítása összeméréssel, sorbarende

1. Ráhangelő játék:

Utazás a varázsszőnyegen Meseerdőbe, közben különböző akadályok kikerülése (ha madár közeledik, fej lehúzása, vagy ha fúj a szél, kapaszkodás).

2. Narráció – a történet és a figurák megajánlása:

Elmondom, hogy a mese honnan folytatódik, vagyis hogy mindenki szegény legény és leány lesz, elindulunk megkeresni a csemegét, mert éhesek vagyunk. Én vagyok a varázsló, aki három próbatétel elé állítja őket, hogy megkaphassák a csemegét. *(A megvalósításkor a gyerekekkel a csodacsemegét keressük meg, így saját érdek fűződik a problémahelyzetek megoldásához.)*

3. 1. próbatétel

Elindulunk az első próbatételhez. Leülnek a gyerekek a szőnyegre, én pedig mutatom a próbatételt. Hosszú és rövid szalagok közül el kell dönteniük, hogy melyik hosszú és melyik rövid (két méret közül).

4. Narráció- vándorlás

Átmegyünk a következő próbatételhez. Leülnek a gyerekek a szőnyegre.

5. 2. próbatétel

Öt szalag közül ki kell választaniuk a gyerekeknek a leghosszabb szalagot.

6. Narráció- vándorlás

A harmadik próbatétel szőnyegéhez vándorlunk. Amikor odaérünk, leülnek a gyerekek.

7. 3. próbatétel

Növekvő sorba kell rakni hosszúság szerint a három szalagot a legrövidebbtől a leghosszabbig.

8. Átvezetés

Mivel a gyerekek ügyesen végigcsinálták a 3 próbát, elnyerik a csemegét, a kekszet.

A megvalósítás 7 percet vett igénybe, ami után szabad játék következett. A megvalósítás egységei a következők voltak:

00:01-01:10 Motiváció: Meseerdőbe utazás a varázsszőnyeggel

01:11-01:43 A problémahelyzet feltárása (1. próbatétel)

01:44-02:43 Problémahelyzet megoldása (rövid-hosszú felismerése)

02:44-03:15 A problémahelyzet feltárása (2. próbatétel)

03:16-04:00 Problémahelyzet megoldása (leghosszabb szalag kiválasztása)

04:01-04:20 A problémahelyzet feltárása (3. próbatétel)

04:21-07:02 Problémahelyzet megoldása (sorbarendezés hosszúság szerint)

5.4.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei

00:01-01:10 A motivációval minden gyermeknek az érdeklődését felkeltettem, a dramatizálásba mindenki részt vett. Amikor Meseerdőbe utaztunk, a gyermekek ötleteikkel lendítették tovább a történetet (jön egy madár- le kell húzni a fejünket, stb.).

01:11-01:43 A gyermekek érdeklődtek a történet iránt. Az egyik kislány az első próbatétel szőnyegéhez érve megkérdezte, hogy ez a szőnyeg hova visz el minket. Így minden szőnyeg egy próbatételhez repített minket.

A további dramatizálás során végig együtt mondták a válaszokat. Ha valaki eltévesztette a kérdésre a választ, egymást javították ki. Együttműködtek, nem szidták le azt, aki nem jót mondott. pl.: „Nem, nem az a leghosszabb, az a leghosszabb!” és rámutatott a másik szalagra.

5.4.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás

00:01-01:10 Motiváció során az utazást, mint problémahelyzetet megfelelően kezelték, az akadályokat kikerülték. Amikor madár közeledett mindenki lehúzta a fejét. Amikor nagyon fújt a szél, kapaszkodtak a szőnyegbe.

01:11-01:43 A problémahelyzetet jól megértették

01:44-02:43 A rövid és hosszú (két méret volt) szalag közül, könnyen kiválasztották a gyerekek, hogy melyik a rövid és melyik a hosszú. Ehhez összemérésre nem volt szükségük, helyesen állapították meg nélküle is a méreteket.

02:44-03:15 A problémahelyzetet ugyancsak jól megértették.

03:16-04:00 A leghosszabb szalag kiválasztása is könnyen ment a gyermekeknek. Összemérésre ehhez sem volt szükségük, érzékszervi benyomás alapján döntöttek. Az egyik kisfiú másik szalagot nevezett meg leghosszabbnak, erre a többi gyermek megmutatta neki, hogy van annál hosszabb is. Így nekem nem is kellett beleszólnom, egymást segítették.

04:01-04:20 A harmadik próbatételt is jól megértették, viszont ez már nehezebbnek bizonyult.

04:21-07:02 A szalagok sorbarendezése már nehezebb feladatnak bizonyult. Többször visszakérdeztem, ha ellentétes vélemények hangzottak el, hogy el tudják dönteni, melyik is a helyes. A gyerekek ennél a próbatételnél igényelték az összemérést, amit együtt végeztünk el. A problémahelyzetet az összemérés segítségével oldották meg.

Az időtartamok hosszabbodásán is látszik a próbatételek nehezedeése.

Az első megvalósítással sikeresen elértük a kitűzött nevelési célokat. A szakirodalomban olvasottak bebizonyosodtak, a természetes számfogalom kialakulásának első két lépcsőfoka valóban együtt is megjelenik. Az első két próbatétel alatt érzékszervi benyomások alapján döntöttek a gyermekek, majd a harmadik próbatételnél közvetlen összemérés alapján döntöttek a gyermekek.

5.5 5.MESE: A nagy kaland

A nagy kaland

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, aki mindig keresett, kutatott, kíváncsiskodott. Egyszer, amikor a padláson kutakodott, rátalált egy térképre. Nézegette, fordított rajta egyet-kettőt.

-Mi lehet ez? – kérdezte magában.

Ebben a pillanatban felfedezte, hogy ez az udvar.

-Áhá, - gondolta – itt a mi házunk, itt a tyúkól.

Zsebre tette a térképet, majd leszaladt a padlásról. Sokáig gondolkozott rajta, hogy elmondja-e a szüleinek, hogy mit talált. Végül úgy döntött, hogy egyedül néz utána, mit is ábrázolnak a jelölések az udvar térképén.

Egy nap, mikor szülei elmentek dolgozni és a nagypapi elaludt a TV előtt, úgy döntött a kisfiú, hogy itt az idő, kalandra fel. Megnézi, hogy mit jelöl a térkép.

Pontosan követte, amit a térkép mutatott. Le volt rajzolva, hogy mikor mennyit kell lépni a jelölésig.

-Először is 1-2-3-at kell lépni. Majd itt, ahol több fa van, itt mutat valamit a térkép.

A kisfiú elkezdte keresni. Talált is egy apró, csillogó, kerek tárgyat, de nem tudta mi az. Elrakta a tarisznyájába.

-Most tovább kell menni arra. 1-2 nagyot kell lépni. Itt pedig a nagyobb kupac föld alá mutat a jel.

Itt is keresgélt a kisfiú. Ugyanolyan talált itt is, mint amit előbb rejtett tarisznyájába.

-Itt most 1-2-3-at kell lépni. Jó nagyot! A nagy lányom alatt kell keresnem valamit. Ezek a lányomok még apának készültek fából, hogy tudjon velük játszani. Ilyen régi ez a térkép?-gondolkozott.

Itt is talált egy marékkal abból, amit a másik két helyen is. Felszaladt velük a szobájába. Nézegette őket, de nem tudta kitalálni, hogy mik lehetnek. Amikor hazaértek a szülei, megmutatta nekik.

-Apa, nézd mit találtam. Nem tudod mik ezek?

Apukájának kikerekedett a szeme és nevetni kezdett.

-Ezek a kincseim, amit még gyerekkoromban rejtettem el. Készítettem hozzá egy térképet is. Hogy találtad meg ezeket? – kérdezte az apa.

A padláson találtam a térképet, ami ezekhez vezetett el – mondta a fiú.

-Amiért ilyen ügyes felfedező voltál, neked adom a kincseimet – mosolygott az apa.

A kisfiú vidáman vitte fel ezeket a szobájába. A nagy kalandban annyira elfáradt, hogy amikor szülei jó éjszakát szerettek volna kívánni neki, ő már mélyen aludt, kincseivel a kezében.

Eszközök: térkép kartonlapból (XII. melléklet), kincsek, 24 db (XIII. melléklet)

Fejlesztési terület: érzékszervi benyomások több-kevesebb viszonylatokról

5.5.1 Tervezete

Dráma tevékenység vázlat

A nagy kaland

Korcsoport: kiscsoport

A csoport létszáma: 23 fő

A csoport életkora: 2,5-3,5 évesek

Körülmények:

- Tér: Óvodai csoportszoba
- Idő: kb. 10 perc
- Eszközök: térkép, óvodai eszközök

Tanulási terület: érzelmi- szociális-matematikai bevezető játék.

Téma:

Egy kíváncsi kisfiú talál a padlásukon egy térképet, ami a házuk udvarát ábrázolja, kincsek vannak rajta jelölve. Elhatározza, hogy megkeresi ezeket. *(Ez esetben a gyerekekkel a csoportszobáról találtunk egy térképet, ami három állomást ábrázol. Mind a három helyen jelöl valamit a térképen egy piros x.)*

Fókusz:

A gyermekek együttműködési készségének fejlesztése, gátlások átlépése, matematikai bevezető játékok.

Nevelési cél:

Tájékozódás térkép alapján, csoportszoba leképzése térképpé, tárgyak felismerése a térképen, több-kevesebb, kisebb-nagyobb megállapítása érzékszervi benyomások alapján, kis számok megállapítása számlálással.

1. Narráció – a történet és a figurák megajánlása:

Elmondom, hogy találtam egy térképet. Felajánlom nekik, hogy nézzük meg, mit ábrázol a térkép és keressük meg, hogy mi van rajta jelölve.

2. Narráció- vándorlás

Megszámoljuk, hogy hányat kell lépni a kincshez. Majd ezt lelépjük.

3. 1. összehasonlítás

A térkép első állomásán két papírtó van kiskacsákkal és a kacsamamával. Az egyik kacsamamának kevesebb kiskacsája van, mint a másiknak. Ott van a kincs bejelölve, ahol több kiskaca van a kacsamama mellett. Ha megnézik a papírtó alatt, megtalálják a kincset.

4. Narráció- vándorlás

Újra megszámloljuk, hogy hányat kell lépnünk. Lelépjük.

5. 2. összehasonlítás

A második állomásnál két kupac ruha található. Az egyik kupac ruha több mint a másik. A nagyobb kupac ruha alatt mutatja a térkép a kincset, tehát a több ruha alatt kell keresni.

6. Narráció- vándorlás

Újra megszámloljuk, hogy mennyit kell lépnünk, majd lelépjük.

7. 3. összehasonlítás

A következő állomáson két tappancs található. Az egyik tappancs nagyobb, mint a másik.
A nagyobb tappancs alatt mutatja a kincset a térkép.

8. Átvezetés

A kincseket ők is elrejtetik, újrajátszhatják igény szerint a történetet.

A megvalósítás 8 percet vett igénybe, ami után szabad játék következett. A megvalósítás egységei a következők voltak:

- 00:01-00:50 Motiváció: Térkép megmutatása
- 00:50-01:49 A problémahelyzet feltárása (1. jelzés a térképen)
- 01:50-02:40 Problémahelyzet megoldása (több-kevesebb felismerése)
- 02:41-03:12 A problémahelyzet feltárása (2. jelzés a térképen)
- 03:13-04:12 Problémahelyzet megoldása (több- kevesebb felismerése)
- 04:13-05:02 Problémahelyzet megoldása (nagy-kicsi felismerése)
- 05:03-08:04 Kincsosztás, átvezetés, szabad játék

5.5.2 Érzelmi fejlődés lehetőségei

00:01-00:50 A térkép megmutatásakor a gyermekek fantáziája már rögtön a dramatizálás felé vezette őket. Kitalálták, hogy amit megtaláltam lap, az egy térkép. Erre az egyik kislány mondta, hogy biztosan a csoportszoba térképe. Így mindenki bekapcsolódott a kalandba, hogy megtalálhassuk a kincseket.

00:50-01:49 A gyermekek először türelmesen várták, hogy mi is fog történni, hogyan találhatják meg a kincset.

01:50-02:40 Problémahelyzet megoldása közben együttműködtek. Megvárták, hogy mindenki odaérjen, ezután hoztak döntést. A talált kincseket szétosztották igazságosan.

02:41-03:12 A gyermekek már tudták hogyan zajlik a játék. A második helyszínnél már átvették az irányítást és ők olvasták le a térképről, hogy hol kell a kincset keresni.

03:13-04:12 A kincsek annál a gyermeknél maradtak, aki megtalálta őket.

04:13-05:02 Harmadik alkalommal már nem várták meg a problémahelyzet feltárását, maguk mentek tovább a következő helyre. Nagyon kíváncsiak voltak, hogy hol találhatják meg a kincseket. Itt már a szerepem teljesen háttérbe szorult, a gyerekek örömmel keresték

a kincseket, és mondták el, hogy hol találták meg. Teljes együttműködésben, együttjátás során keresték a kincseket. Így megmaradt a játék szabadsága, a kíváncsiságuk kielégítése, az örömszerzés, de közben a nevelési célokat is meg tudtam valósítani.

05:03-08:04 A játék során annyi kincset dugtam el, hogy minden kisgyereknek jusson egy. A felkutatás során volt olyan kisgyerek, akinek nem jutott kincs, mert aki megtalálta, annál gyűlte. A kincs kiosztásakor ez a kislány, akinél több is volt, jószívéen adott minden kisgyereknek kincset. Ezután a gyermekek kérték, hogy játsszuk el újra, emellett tovább folytatták a játékot. Olvastak a térképről, kacsákat pakolgattak.

5.5.3 Értelmi fejlesztés lehetőségei - kognitív szerepvállalás

00:01-00:50 Motivációnál jól felismerték a mesét, a térképet, emellett azt, hogy a térkép mit ábrázol.

00:50-01:49 Először is megszámoztuk hangosan, hogy hányat kell lépni a kincsekig (3 lépés). Miután ezt leléptük két kacsatóhoz érkeztünk. Itt még én tártam fel a problémahelyzetet. Leolvastam a térképről, hogy a több kacsafiókat úsztató kacsamama alatt vannak a kincsek.

01:50-02:40 Nagyon ügyesen kitalálták, hogy hol van a több kiskacsa. Az egyik papír tó tetején egy kacsamama volt két kiskacsával, a másik tó tetején pedig egy kacsamama volt kb 15-20 kiskacsával. Így érzékszervi benyomások által kiválasztották, hogy hol van több kiskacsa.

02:41-03:12 Megszámoltuk, hogy hányat kell lépni a következő piros jelölésig (2 lépés). Miután ezt leléptük, a problémahelyzetet már nem én tártam fel. A gyermekek „olvasták” le a térképről, hogy hol kell keresniük a kincseket. Megállapították, hogy a több ruha alatt kell keresniük.

03:13-04:12 Problémahelyzet feltárását jól végezték. Ezután a több ruha alatt megkeresték a kincseket.

04:13-05:02 Az utolsó jelölésnél a sorrend megcserélődött. A gyerekek nem olvasták le a térképről, hogy hol kell keresniük a kincseket, hanem először megkeresték a kincset, majd aztán mondták, hogy hol találták meg. „A nagy lábnyom alatt volt a kincs”. Így itt is ügyesen megoldották a problémahelyzetet.

05:03-08:04 Kincsosztásnál a kislány, akinél több kincs volt, jól felismerve a helyzetet adott azoknak, akiknek nem jutott kincs. Ezután kérték az újrátjátszást. Itt már a

dramatizálás szabad játék keretein belül történt. A gyermekek teljesen átvették az irányító szerepet. Odahozták nekem a térképet, hogy olvassuk le róla, hol vannak a kincsek. Ezután az egyik kislány kitalálta, hogy annak a kacsamamának, akinek kevés kiskacsája van, adjunk még. Egy másik kislány odahozta a térképet, megnéztük, hogy hol találtuk meg a kincseket. Nagyon ügyesen elmondta, hogy a több kiskacsánál, a több ruhánál és a nagyobb tappancs alatt találtuk a kincseket.

A dramatizálás alatt a természetes számfogalom alakulásának első lépését (összehasonlítás érzékszervi benyomás alapján) gyakoroltuk, ezúttal mennyiség és méret alapján is.

6 . Összegzés

Mint a témaválasztásom indoklásában már utaltam rá, úgy gondolom dolgozatomhoz egy igazán fontos témát választottam ki, a matematikai nevelést játékosan, drámajátékba integrálva.

Kutatásom során hipotéziseimre választ kaptam.

1. Drámajáték, dramatizálás segítségével lehet az óvodában matematikai fejlesztést végezni.

Kutatásom során a matematikai fejlesztést dramatizálás segítségével végeztem, ami sikeresnek bizonyult. A gyermekek élvezettel vettek részt a dramatizálásban, igényelték a kidolgozást, a játékot. A matematikai problémahelyzeteket minden esetben meg tudtam jeleníteni a drámajátékban. Így ez a hipotézisem igaznak bizonyult.

2. Differenciálás segítségével sikeres lehet ez a módszer a kiscsoportosok (3-4 évesek) fejlesztésére is.

3-4 éves korosztálynak megfelelően bevezető matematikai játékokat játszottam dramatizálva a gyerekekkel. A problémahelyzeteket könnyen oldották meg, egyre több alkalmat kellett teremtenem a korosztályn belül is a differenciálásra, hogy mindenki számára a gondolkodás tevékenysége megjelenhessen, megoldható feladatot kapjon, így pozitív élményben részesüljön. Matematikai bevezető játéknak megfelelően a természetes számfogalom kialakulását alapoztuk meg. A gyermekekkel tapasztalás útján mértünk, összemértünk, differenciálás segítségével felzárkóztatást kezdeményeztünk. A gyermekek miközben játszottak, nevettek, élvezték a problémahelyzetek megoldását.

Mindemellett a gyermekeknek számos szociális készségét előtérbe hozta a dramatizálás. Kiscsoportos gyermekekre nem jellemző jegyek jelentek meg. A gyermekek segítettek egymásnak és persze nekem is. Együttműködtek, együtt játszottak. Befogadóak voltak társaikkal, képzeletük és kreativitásuk szárnyalt a dramatizálások során és még utána is a szabad játék folyamán. Így ez a hipotézisem is beigazolódott.

3. Lehetséges minden esetben a frontális dramatizálás.

Nem minden esetben lehetséges a frontális dramatizálás. Vannak olyan fejlesztési területek, amiknél szükséges a mikrocsoportos tevékenykedtetés (ez esetben pl. a csoportosítás a Muki

maki süti gyára című mese dramatizálásában). Így differenciáltan végezhetjük a fejlesztést, minden gyermek fejlettségének megfelelően. Ezzel elérhetjük a felzárkóztatás is és a tehetséges gyermekeknek is fejlődést biztosítunk.

Úgy gondolom, hogy összességében ezek a matematika tartalmú dramatizálások sikeresek voltak. Gyakorlatom alatt a mentorom is meg volt elégedve ezekkel a játékokkal. Így mondhatom, hogy nem csak a gyermekeknek tetszett és nem csak ők élvezték ezeket a dramatizálásokat, de mentor óvónőm is látott benne fantáziát.

A dramatizálások sikerességét tekintve újabb célokat tűztem ki magam elé. A közel jövőben szeretném kiterjeszteni a matematikai tartalmú meséket és azok dramatizálását. Szeretném a mesék számát is növelni, emellett a mesék nevelési célját kibővítve nagyobb korosztályokhoz is eljuttatni. Úgy gondolom, hogy ezek nem csak matematikai bevezető játékként lennének sikeresek, hanem kiscsoport után egészen hét éves korig lehetne ezekkel fejleszteni a gyerekeket, ezzel élményszerűvé varázsolni a nagyobb gyermekek matematikai ismeretszerzését is, hogy sikeresek lehessenek majd az iskolai kihívások során, emellett ezzel a módszerrel megszerethessék a matematikai jellegű ismeretszerzés folyamatát, problémahelyzetek megoldását.

7. Bibliográfia

Az óvodai nevelés programja. 1971.

Az óvodai nevelés programja. 1989. 223-237.

Báron László, Daróczy Erzsébet, C. Neményi Eszter, dr Varga Gábor, Zsáky István 1981. - *Az óvodai foglalkozások módszertana az óvónői szakközépiskola III. osztálya számára.* Tankönyvkiadó. Budapest. 96 – 196.

C. Neményi Eszter 1997. *A természetes szám fogalmának kialakítása.* /Tantárgypedagógiai füzetek/. ELTE TÓFK. Budapest. 5-30.

Demeter Lázár Katalin 2008. *Játszótárs (Drámajátékok és kreativitás a fejlesztőpedagógiában 5-10 éveseknek).* Geobook Hungary Kiadó. 15.

Gabnai Katalin 1999, 2008. *Drámajátékok- Bevezetés a drámapedagógiába.* Helikon Kiadó.

Garai Ildikó 2013. *Pedagógusok írták 7.* Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálat. Szolnok. 19-49.

Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes 1999. *Gyermeklélektan.* Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest.

Neelands, Jonathan 1994. *Dráma a tanulás szolgálatában. Színházi füzetek VI.* Magyar Drámapedagógiai Társaság Marczybányi Téri Művelődési Központ. Budapest. 7-102.

Óvodai nevelés országos alapprogramja. 1999.

Perlai Rezsőné 1983. *A matematikai foglalkozások módszertana.* Óvónőképző Intézetek. Tankönyvkiadó. Budapest.

Perlai Rezsőné 1990. Matematikai nevelés- gondolkodásfejlesztés az óvodában. Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztály.

Porkolábné dr. Balogh Katalin 1997, 2004, 2009. *Komplex prevenciós óvodai program – Kudarc nélkül az iskolában.* Trefort Kiadó.

Schmidtné Bohr Erzsébet 2010. március 04. *Drámajáték alkalmazása az óvodában a konfliktus kezelés során.* TÁMOP 3.1.4/08/2-2009-0127 Mérék <http://www.merkvallajamk.hu/dramajatek.pdf> (2014. 05.11.)

Zsámboki Károlyné 2001. *Bence világot tanul – Óvodások matematikája.* Sopron.

Zsámboki Károlyné 2003. *Óvodai matematikai nevelés –Módszertani javaslatok az ONAP-hoz.* Sopron.

2012. *Óvodai nevelés országos alapprogramja.* http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200363.KOR (2014. április 10.)